

A L M A N A C H

**LITERÁRNÍ KAVÁRNA
PLZEŇ**

2025/2026

Slovo úvodem	4
<i>I. kolo – Tajemství rodinného prokletí</i>	9
Tajemství rodinného prokletí Teodor Vodička	11
Pojistka Dalibor Boubín	15
<i>II. kolo – Je láska spravedlivá?</i>	21
Mezi kapkami Teodor Vodička	23
Třetí hodina duchů Dalibor Boubín	27
<i>III. kolo – Mezi životem a smrtí</i>	33
Mezi životem a smrtí Václav Pavlů	35
I ona se umí smát Andrea Hamerníková	39
<i>IV. kolo – Víme ve dvou lépe, kam jdeme?</i>	45
Víme (ve dvou lépe), kam jdeme? Václav Pavlů	47
Kam jdeme? Jana Kubiasová	53
Kategorický imperativ smädu Janka Bugyikova	57
Z ptačí perspektivy Diana Řeháčková	61
Odborná porota	66

Vážení a milí čtenáři, soutěžící a přátelé *Literární kavárny*, mám velkou radost, že už po jedenácté můžete držet v rukou sborník vítězných textů *Literární kavárny*. Každý ročník této soutěže mi znovu připomíná, že chuť psát mezi lidmi pořád existuje – a že lidé mají potřebu sdílet své příběhy, postřehy, názory i otázky, které je zaměstnávají.

Literární kavárna vznikla při divadle záměrně. Divadlo totiž není jen místem interpretace hotových textů, ale také prostorem pro hledání, přemýšlení a dialog. Každé téma, které soutěž otevírá, nabízí možnost podívat se na svět z jiné perspektivy a zkoušet hledat vlastní hlas. Ať už autoři píšou cokoliv, pokaždé jde o totéž – najít způsob, jak sdílet něco autentického.

Na *Literární kavárně* mě baví právě její pestrost. Některé texty překvapí humorem, jiné nadhledem, další citlivostí nebo schopností pojmenovat věci, které se často vyslovují jen obtížně. Právě pestrost pohledů a osobitost jednotlivých autorů dělají *Literární kavárnu* živým a inspirativním projektem.

Děkuji všem autorům za odvahu své texty sdílet, porotcům za čas a pozornost, kterou jednotlivým dílům věnují, i všem, kteří se na organizaci soutěže podílejí. A poděkování patří samozřejmě také vám, čtenářům. Protože text ožívá teprve ve chvíli, kdy si k němu někdo najde cestu.

Přeji si, aby vám následující stránky přinesly radost, inspiraci i chuť znovu vzít do ruky pero nebo otevřít prázdnou stránku dokumentu. Možná právě tam začíná nový příběh.

doc. MgA. Martin Otava, Ph.D.
ředitel DJKT

FOTO: MARTINA ROOT

/Almanach.
Plzeň

Tajemství rodinného prokletí

- noir povídka -

První kolo letošního ročníku pro mě bylo zajímavě silným čtenářským zážitkem. Téma „*Tajemství rodinného prokletí*“ v noir stylu otevřelo dveře do temných, napjatých i velmi lidských příběhů, které ve mně často ještě dlouho doznívaly. Každý text nesl vlastní atmosféru, vlastní rytmus i osobitý pohled na to, jak se minulost může otisknout do přítomnosti.

Velkou radost mi udělala odvaha a nápaditost autorů v juniorské kategorii – jejich texty byly svěží, upřímné a mnohdy překvapivě silné. Seniorská kategorie pak nabídla vyzrálejší styl, propracovanější jazyk i hlubší ponor do psychologie postav. O to těžší bylo vybírat, protože za každým příběhem bylo cítit opravdové úsilí a chuť vyprávět.

Děkuji všem, kteří se do prvního kola zapojili. Bylo mi ctí být u toho a číst vaše příběhy. Ukázali jste, že i ve stínech se rodí silné a krásné vyprávění.

Soňa Kratochvílová

O autorovi

Jmenuji se Teodor Vodička a narodil jsem se v květnu roku 2013. Chodím v Plzni na 14. ZŠ. Ve škole mě baví český jazyk a dějepis. Rád čtu knihy různých žánrů. Právě čtení mě inspirovalo k tomu, abych zkusil napsat vlastní povídky. Zpětná pozitivní vazba od mé bývalé učitelky českého jazyka a mojí skvělé mámy mě neustále inspiruje psát dál. Soutěžím teprve krátce právě s *Literární kavárnou* a paní učitelka mě přihlásila do *Veslavínského klání*, kde jsem v tomto roce také uspěl.

Tajemství rodinného prokletí

Teodor Vodička

Děšť se snášel na střechy starého města jako unavený orchestr, co hraje jen jedinou notu. Ulice voněla mokrým kamením, levným tabákem a něčím, co mi připomínalo krev. Zapálil jsem si další cigaretu, i když jsem věděl, že mi dojdou sirky dřív, než zjistím pravdu.

Říkali tomu prokletí rodu Mračných. Staré jméno, starý dům, staré tajemství. Taky staré peníze, které jsem potřeboval víc než čistý trestní rejstřík. Slečna Klára Mračná mě našla v mé kanceláři, zatímco jsem ještě stíral stopy po nočním flámu. Měla oči barvy černé kávy a rty, které by dokázaly zlomit i soudní rozsudek. Přinesla s sebou příběh – obálku, co chrastila těžkými bankovkami.

„Chci vědět, proč můj bratr zmizel,“ řekla. „Proč každý z naší rodiny umírá dřív, než dosáhne čtyřicítky.“

Měl jsem říct ne. V mém slovníku se to slovo vyskytovalo tak vzácně, že se mi na jazyk nedostalo.

Dům Mračných stál na okraji města, kam se už dávno nechodilo pro radost. Vysoké zdi, okna jako prázdné oči, vchod, co vrzal jako starý dub. Služebná mě vpustila dovnitř bez jediného slova. V hale to vonělo po vlhkosti a zaprášených portrétech. Každý obličej na obrazech se na mě díval, jako bych byl poslední, kdo tudy projde živý.

Klářin bratr, Viktor, zmizel před týdnem. Beze stopy. Jen pár skvrn v pracovně a láhev prastaré whisky rozbitá o podlahu. Říkalo se, že poslední noc slyšeli z jeho pokoje šepot. Nikdo nevěděl, komu patřil.

Prošel jsem dům krok za krokem, cítil jsem, že se mnou někdo jde. Nikdo tam ale nebyl. Jen stíny, které se pohybovaly jinak, než by měly.

Začal jsem u starých záznamů. Děd Mračných spáchal sebevraždu – nebo to tak aspoň psali v novinách. Jeho otec zmizel beze stopy. Ještě dřív byla řeč o požáru, který sebral tři životy, ale nezanechal žádné vysvětlení. Všichni muži rodu, jeden po druhém.

Našel jsem deník, skrytý za policí. Nebyl Viktorův, byl mnohem starší. Četl jsem: *„Krev naší rodiny je poskvrněná. Každý syn zaplatí, dokud nebude splacen dluh. Dlužník byl jeden, trest nese každý.“*

Byla to jen stará pověra, řekl jsem si. Když jsem dočetl poslední větu, zhasla lampa. Já věděl, že nejsem v místnosti sám.

Odpovědi jsem našel v archivu města. Zprávy z konce devatenáctého století, soudní spis, který měl dávno shořet. Jeden Mračný tehdy zabil ženu – cikánku, kterou obvinil z čarodějnictví. Svědci tvrdili, že šlo o pomstu, ne o spravedlnost. Její rodina zmizela, jen prázdná slova prokletí zůstala v kronikách.

To byla ta stopa. Prokletí nebylo jen legendou, byla to vzpomínka, co se držela rodu jako stín. Někdo ji živil, někdo ji udržoval při životě.

Když jsem se vrátil do domů, Klára mě čekala ve své ložnici. Kouřila dlouhou cigaretu a dívala se z okna, kde déšť kreslil šmouhy na sklo. „Našel jste něco?“ zeptala se.

Řekl jsem jí pravdu. V jejích očích se poprvé objevil strach. „Pak to znamená,“ zašeptala, „že jsem na řadě já.“

Noc byla těžká, jako by se město dusilo pod vlastním kouřem. V domě se ozývaly kroky, i když nikdo nechodil. Dveře se samy zavíraly. Vzduch voněl prachem a krví.

Našel jsem Viktora. Ve sklepení, svázaného, oči šílené, tvář bledou. „Není tom prokletí,“ syčel. „Je to rodina. Klára... ona to nese dál. Ona je ten hlas.“

Než jsem stačil zareagovat, ozvalo se cvaknutí. Klára stála za mnou, v ruce pistoli. „Některá tajemství musí zůstat uvnitř domu,“ řekla. „Vy dva už ven neodejdete.“

Rána zazněla jako konečný verdikt. Nepamatuju si, jak jsem se dostal z domu. Jen to, že když jsem otevřel oči, ležel jsem na ulici a déšť smýval krev z mých rukou.

Dům Mračných shořel ještě té noci. Říkali, že blesk udeřil do střechy. Nikdo nepřežil. Já ale věděl, že oheň byl jen kulisou. Skutečné prokletí nebyl hněv dávné ženy, ale hřích ukrytý v krvi rodu. Klára byla jeho nositelkou.

Zapálil jsem si poslední cigaretu a sledoval kouř, jak se ztrácí v dešti. Některá tajemství jsou těžší než olovo. Když je nesete v kapse, táhnou vás ke dnu stejně jistě jako rodinné prokletí.

POHŘBENÉ DÍTĚ | PAVEL PAVLOVSKÝ

O autorovi

Dalibor Boubín (*1965) je recenzentem serveru *KlubKnihomolu.cz* a pro portál *Kultura21.cz* připravuje kromě divadelních recenzí i rubriku *Daliborovy měsíční literární tipy*. Je autorem titulní povídky antologie *Pokřivenej svět* a příspěvků ve sbírkách *Krajina hádat*, *Bůh černého lesa*, *Kočas 2022* a *Stínový systém* a další povídky. Na jaře 2023 mu vyšel román *Vlastní zákon*. Od roku 2019 je pilným příspěvatelem *Literární kavárny DJKT* v Plzni.

K vydání aktuálně připravuje detektivní romány *Pod kůží*, *Pod povrchem* a dětskou knihu *Zvířecí pohádky*.

Živí se tvorbou programů pro virtuální realitu, překlady do angličtiny a učí na střední a vyšší odborné škole, kde působí i jako výchovný poradce a metodik prevence.

Pojistka

Dalibor Boubín

„Dobrý den,“ pozdravil jsem.

Ne že bych to myslel vážně, ale táta mi kdysi vštípil pár základních pravidel úspěchu.

„Vždycky pozdrav,“ říkával. „Vzbudíš v nich pocit, že jsi na jejich straně.“

Tak se toho držím, protože měl pravdu. Ostatně jako v mnoha dalších věcech.

„Dobrý den,“ zašeptala.

Jako bych v jejích očích zahlédl pár slz. Možná i víc než jen pár. Vytáhl jsem z kapsy nový balíček papírových šidítek a podal jí ho.

„Pokud brečí, máš napůl vyhráno,“ zněla další z tátových pouček. „Určitě jim nabídni kapesník. Klidně i rameno, na kterým se vypláčou.“

„Děkuju,“ škytla. Roztřesenými prsty roztrhla obal, vytáhla jeden z těch papírků a otřela si oči. V dlani jí zůstala mokrá hrouda.

„Když ti fňukaj na rameni,“ vysvětloval táta, „jsou už v podstatě tvoji. Seš jejich opora. Kámoš, na kterého se můžou spolehnout.“

Ani v tomhle, jak jsem se milionkrát přesvědčil, se nemýlil.

Vzal jsem jí papírový chuchvalec z ruky a nacpal si ho do kapsy. Nepřerušit kouzlo okamžiku. Má vlastní zkušenost. Moudro, které jednoho dne předám svému synovi.

Vytáhla další kapesník a hlasitě do něj zatroubila. Natáhl jsem dlaň. Chvilí váhala, ale vzápětí si v mé kapse zmáčeni papíroví sourozenci vyměňovali své nejnovější zkušenosti.

Na pláč na rameni tentokrát nedošlo. Takže jsem počkal, až si sedne na pohovku. Sám jsem si od jídelního stolu přitáhl židli a posadil se z druhé strany konferenčního stolku. Otevřel jsem aktovku z krokodýlí kůže a vylovil z ní zářivě zelenou složku.

„Vždycky používej veselé barvy,“ tvrdíval táta. „Zelená lidi uklidňuje, at už jsou v jakýmkoli srabu.“

Trvalo mi dva roky vychytat správný odstín. Nakonec jsem ho objevil v jednom čínském eshopu, kde si člověk mohl přesný barevný kód určit sám. Od té doby jich objednávám každý kvartál celou bednu.

Položil jsem desky na sklo, rozevřel je a rozložil vedle sebe archy s čísly jedna až tři. Můj odkaz budoucímu pokolení: ‚Vystupuj tak, aby bylo zjevné, že jsi připravený. Že o nich víš úplně všechno.‘

Přestala slzet a skoro uhranutě na ty papíry mžourala. Rozložil jsem je tak, aby druhý zakrýval část prvního a třetí toho druhého. Takže sice mohla číst, ale nikdy neměla šanci dobrat se všeho.

„Zvědavost vždycky hraje pro tebe,“ prohlásil by teď táta.

„Dáte se něco?“ zeptala se.

Nikde jsem neviděl sofistikovanou mašinu na kávu. Takže jsem si celkem dobře dokázal představit, co taková nabídka obnáší. Turka, cukřenku s bílým krystalem a krabici nízkotučného mléka. To ani náhodou.

Místo toho jsem se ale usmál a co nejempatičtějším hlasem prohlásil: „Jen jestli se ke mně připojíte.“

„Nikdy neodmítej pití, když ti ho nabídnou,“ kladl mi táta na srdce. „Budou mít pocit, že když oni udělají něco pro tebe, oplatíš jim to.“

Za pár minut přede mnou přistál pozlacený hrnek s přesně tou ušpiněnou vodou, jakou jsem čekal. Usmál jsem se.

„Úsměvy nesmíš šetřit,“ říkal táta.

„Ještě jednou přijměte moji nejupřímnější soustrast,“ vyslal jsem signál.

Jen naprázdno popotáhla. Pohled zapíchla do utopeného zlata ve svých dlaních. Přiložila rty k okraji šálku. Našpulila je a vlastním dechem rozvlnila hladinu. Vypadala docela roztomile.

Usoudil jsem, že čas jsou peníze.

„Co víte o svém tchánovi?“ pustil jsem se do ní.

Pozvedla jedno obočí: „Vlastně skoro nic.“

„Manžel vám o něm nikdy nevyprávěl?“

„Jen takové ty obvyklé společenské poznámky. Byl právník. Manžel šel v jeho stopách.“

„Rodinná kletba,“ zasmál jsem se.

Znovu zvedla obočí: „Líp bych to neřekla.“

„Víte, jak umřel? Myslím tchán.“

Teď zvedla obočí obě.

Pokřčila rameny: „Netuším.“

„Povím vám o tom,“ zabodl jsem do ní pohled. „Otec vašeho tragicky zesnulého manžela také sešel ze světa za kniplem letadla. Bylo mu tehdy pětapadesát.“

Čekal jsem na její reakci, ale zatím nic. Tak jsem vytáhnul stránku číslo jedna zpod těch dvou dalších a přečetl z ní datum narození chlapa, kvůli kterému z ní teď byla vdova.

„Schválně, tipnete si, jak a kdy zemřel otec vašeho tchána?“

Zase pozvedla obočí, což jsem vyhodnotil jako, že hádat nechce.

„Na úplném konci války ho sestřelily poslední zbytky Luftwafe.“ Počkal jsem, co to s ní udělá. Pořád nic.

„Den po jeho padesátých pátých narozeninách,“ upřesnil jsem.

Konečně ke mně zvedla pohled plný překvapení.

„Podivná shoda, že?“ pronesla tichým hlasem.

„Rozhodně,“ ujistil jsem ji. „Někdo by dokonce použil úplně jiný výraz.“

Nechal jsem pracovat ticho.

„Co tím myslíte?“ vypadlo z ní.

„Víte, co je na tom všem zajímavé?“ zeptal jsem se.

Zavrtěla hlavou.

„Váš tchán zanechal dopis.“

„Dopis?“

„Napsal v něm, že se dostal do svízelné životní situace, ze které nevidí jinou cestu ven, než tu definitivní. Vzkaz se našel v hangáru ten den, kdy... však víte.“

„Nedívím se, že o něm manžel nikdy nemluvil.“

Jako bych jí v hlase zaslechl špetku naděje.

„Tak jsem zapátral,“ vytáhl jsem zdola papír číslo dvě. „A zjistil, že manželova dědečka sice sestřelili Němci, ale podle hlášení hned tři svědků z jeho letky své letadlo záměrně navedl na skopčáckou kolonu. Dopisy na rozloučenou tehdy měli všichni, tak tomu nikdo nepřikládal význam.“

V tu chvíli začala chápat. Vytáhl jsem z desek arch číslo čtyři.

„V tomto případě sice nemáme dopis na rozloučenou, ale zrovna jsem dostal expertizu o bezvadném stavu jeho letadla. Asi tušíte, co to znamená, že ano?“

„Ne,“ špitla.

Vytáhl jsem trumf: „Jeho pojistka se na sebevraždu nevztahuje.“

Mé srdce zaplesalo, to její nejspíš spadlo, kdo ví kam.

„Je mi líto,“ ujistil jsem ji a zatvářil se zkroušeně.

„Musíš se tvářit, že je ti to líto,“ říkával táta jako zlatý hřeb naší profese. „Nehodí se jásat, žes získal provizi z nevyplacený pojistky, ať už jde o jakýkoli balík.“

„To,“ vykoktala nevěřícně, „to přeci nemůže být pravda. To ne. Ne. Musíte se mýlit. On by nikdy...“

„Fakta mluví jasně,“ rozhodil jsem rukama. „Pojistka nekryje ani sebevraždu, ani rodinná prokletí. Jsem si dost jistý, že kdybych zapátral důkladněji, našel bych mezi piloty první světové války i manželova pradědečka.“

Ve tváři nebyla tak bledá, jak bych čekal. Přesto jsem se v židli opřel a konečně ze svého hrnku usrknul. Chutnalo to ještě hůř, než jsem čekal. Trochu se mi zatočila hlava. Opojné vítězství.

„Myslím, že jste udělal chybu,“ pronesla.

Ale neudělal. Koupit si posudek o tom, že letadlo bylo v pořádku, stálo ve srovnání s provizí za nevyplacenou pojistku pakatel. Ani to v té sumě nepoznám.

„Víte,“ prohlásila, zatímco mi z prstů vytahovala papír číslo čtyři, „já jsem si také udělala domácí úkol.“

Pokusil jsem se arch udržet, ale prsty mě nějak přestaly poslouchat.

„I vaši rodinu pronásleduje neblahý osud,“ zasmála se. „Vás otec zemřel na otravu houbami. Jeho táta se otrávil plynem. Přiznám se, že dál už jsem nehledala.“

„Jak... jak,“ chtěl jsem se zeptat, jak to myslí, ale vůbec jsem to ze sebe nedokázal vykoktat.

„Víte, jak vím, že manžel nespáchal sebevraždu?“ rozzářila se. „Trochu jsem vám lhala. Víím o prokletí jeho rodiny. Ale pro jistotu jsem se pojistila a uvolnila jsem upevnění táhel klapek. Takže tohle,“ zvedla posudek, „je evidentní podfuk.“ Roztrhala ho na několik kusů.

V krku mi zachrčelo jak ve starých kamnech. Nemohl jsem se nadechnout.

„Kdybyste to na mě nezkusil,“ pohládila mě po ruce, což jsem ale necítil, „ne nechala bych vás to otrávený kafe vypít. Takhle holt jen naplníte smutný osud svých předků. Je mi líto.“

POHŘBENÉ DÍTĚ | MONIKA ŠVÁBOVÁ A MILOSLAV KREJSA

Je láska spravedlivá?

- romantický příběh -

Druhé kolo *Literární kavárny* bylo věnováno romantickému příběhu s podtitulem *Je láska spravedlivá?* Velmi pěkně se tohoto tématu zhostili především účastníci juniorské kategorie. Možná proto, že je jim téma v jejich věku tak blízké? Jejich pohled na šťastnou i nešťastnou lásku byl nezatížen zbytečnými filozofujícími úvahami, většina textů obsahovala upřímnou a otevřenou snahu najít cestu k danému tématu.

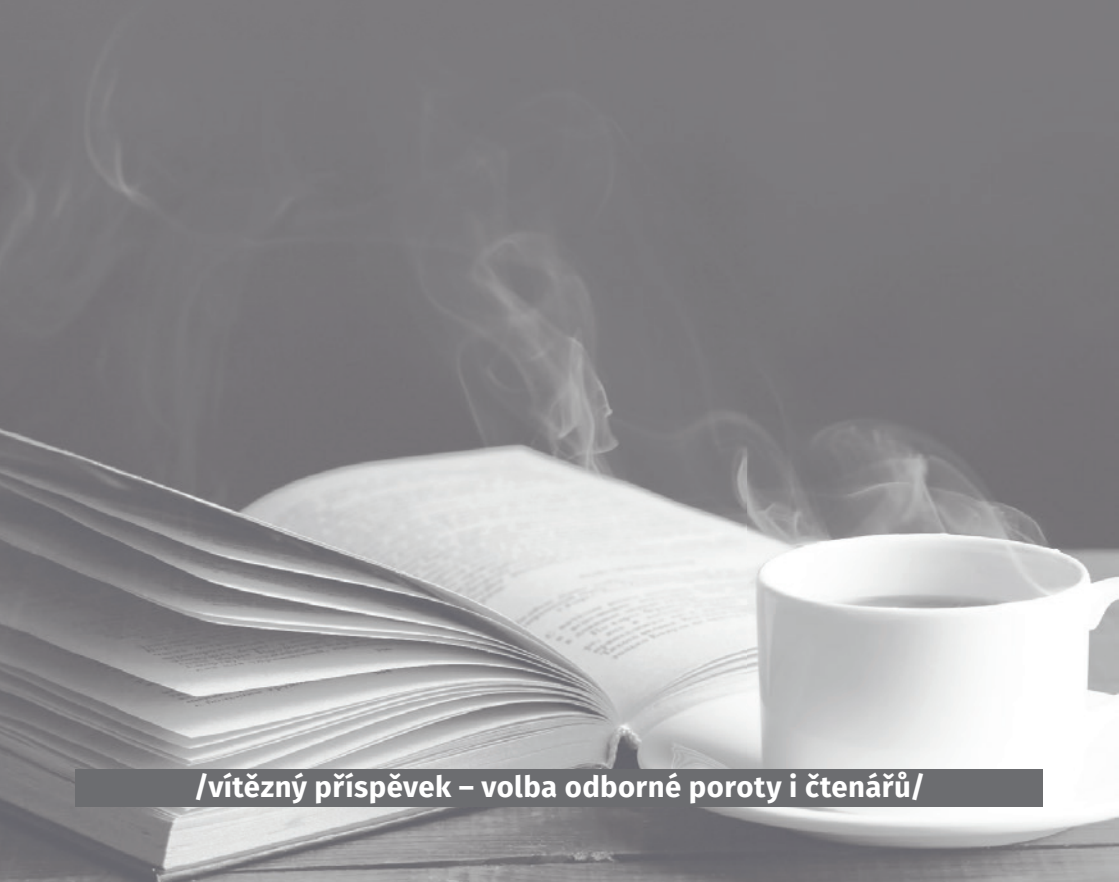
V seniorské kategorii se to již více hemžilo zbytečnými rozvahami, které odváděly pozornost a nenaplnily zadání romantického příběhu. „Veterán“ *Literární kavárny* Dalibor Boubín, který obeslal soutěž několika texty, jako vždy zvolil formu lehkého nadhledu, který je pro čtenáře příjemným zpestřením. I proto se v kategorii seniorů umístil na prvních třech místech právě on se svými různorodými příspěvky.

V každém případě bylo toto kolo obesláno největším počtem textů. V letošním ročníku se velmi často stávalo, že autoři nedodrželi danou formu textu a drželi se pouze tématu. V tomto případě jsme byli nuceni snížit počty bodů v konečném hodnocení.

Apolena Veldová

- inspirační zdroj | **Na Větrné hůrce** -

/II. kolo – kategorie junior/

/vítězný příspěvek – volba odborné poroty i čtenářů/

Mezi kapkami

Teodor Vodička

Město se probouzelo do dalšího uspěchaného rána. Tramvaje se táhly ulicemi, káva voněla z kaváren a obrazovky telefonů zářily dřív, než se obloha stihla rozednít. Každý měl svůj směr, svůj cíl, svůj příběh. Jen Laura si nebyla jistá, kam vlastně běží.

Její dny měly přesně nalinkovaný rytmus – pracovní porady, zprávy, termíny. Svět, ve kterém se láska dávkuje po minutách, mezi kalendář a notifikace. Až do chvíle, kdy potkala Jakuba.

Bylo to v dešti, jak už to bývá u příběhů, které si půjčují trochu poezie. Stála pod přístřeškem, když k ní přiběhl – promočený, rozesmátý, s taškou plnou papírů a kávou v ruce. „Myslíte, že přestane?“ zeptal se. Ona si nebyla jistá, jestli mluví o dešti, nebo o životě.

Od té chvíle na něj narážela častěji. Nejdřív v té samé kavárně, potom už schválně. Byl fotograf, který tvrdil, že svět je nejkrásnější, když není úplně ostrý. „Všichni hledají jistotu,“ říkával. „Možná je největší jistota v tom, že se všechno mění.“

Lauře to znělo jako pravda, které se bála. S ním se přestala bát.

Chodili po městě, dýchali stejný déšť, smáli se věcem, které by jindy přehlédla. Jakub fotil světla lámavá o kaluže, listy na chodníku, i ji – zachycenou mezi pohybem a tichem. „Fotím to, co si nezaslouží zapomenutí,“ říkával. „I když vím, že se nakonec zapomene.“

Láska k němu byla jiná, než všechno, co znala. Neměla pevný tvar, spíš vůni, dech, barvu. Když spolu mluvili, svět se zpomalil – i tramvaje zněly jako rytmus jejich srdcí. Byl to klid, který bolel, protože tušila, že nebude trvat.

Jednoho dne jí Jakub oznámil, že odchází. „Dostal jsem nabídku,“ řekl. „Paříž.“ V jeho hlase se mísila radost s tichým stínem lítosti.

„Co my?“ zeptala se.

„My... jsme okamžik,“ odpověděl. „Možná právě proto jsme opravdoví.“

Nedokázala nic říct. Jen cítila, jak se svět kolem nich zastavil, jako by čekal, co zůstane po tom, co skončí.

Poslední večer strávili u řeky. Seděli na studené zídce a dívali se, jak se v hladině lámou světla města. Jakub vytáhl fotoaparát a vyfotil ji. „Až se na ten snímek podívám,“ zašeptal, „chci si připomenout, že existují chvíle, které nestihneme pojmenovat.“

Vítr jí rozfoukal vlasy a ona jen tiše přikývla. V tu chvíli pochopila, že některé

lásky jsou jako proud – nezastavíš jej, můžeš se ním jen nechat nést.

Když odjel, dny se vrátily do svých kolejí. Tramvaje, práce, světla kaváren – všechno stejné, jen ticho mezi tím bylo jiné. Občas jí napsal pár vět, občas poslal fotografii: most v ranní mlze, starý pár držící se za ruce, okno s odleskem slunce. Nakonec poslední zpráva: „Zjistil jsem, že láska není o tom, kdo zůstane. Ale o tom, kdo nezapomene.“

Laura odpověď nikdy nenapsala. Jen si jeho fotografií vytiskla a připnula ji na nástěnku nad stolem. Každé ráno se na ni podívala, než vyšla do hlučného města.

Její dny byly od té doby stejné. Stereotyp, který byl ubíjející. Trvalo týdny, než si dovolila znovu dýchat normálně. Často si sedla na stejnou zídku a pozorovala lidi, milence, kteří ještě netušili, jak křehká může láska být. Někdy se přistihla, že doufá, že se Jakub objeví za rohem, ale v téhle naději byl spíš zvyk než skutečné přání.

Jednou si napsala do svého zápisníku, který si pořídila, aby pochopila, co v ní zůstalo po tom, co Jakub odešel. „Možná láska není spravedlivá, protože od nás chce, abychom rostli – i když to bolí.“ A když jeden podvečer seděla v kavárně sama, uvědomila si, že samota už ji netrápí jako dřív.

Jednoho dne, když se znovu rozpršelo, zastavila se u přístřešku. Vedle ní se schoval cizí muž. Podíval se na ni a zeptal se: „Myslíte, že přestane?“

Usmála se. Tentokrát věděla, že mluví o dešti. Možná i o životě.

Tak tam stáli, v tichu přerývaném deštěm, a ona si uvědomila, že spravedlnost lásky možná neleží v rovnosti, ale v odvaze začít znovu – i když víme, že to může skončit stejně.

Město se mezitím probouzelo do dalšího dne. Laura se konečně přestala bát.

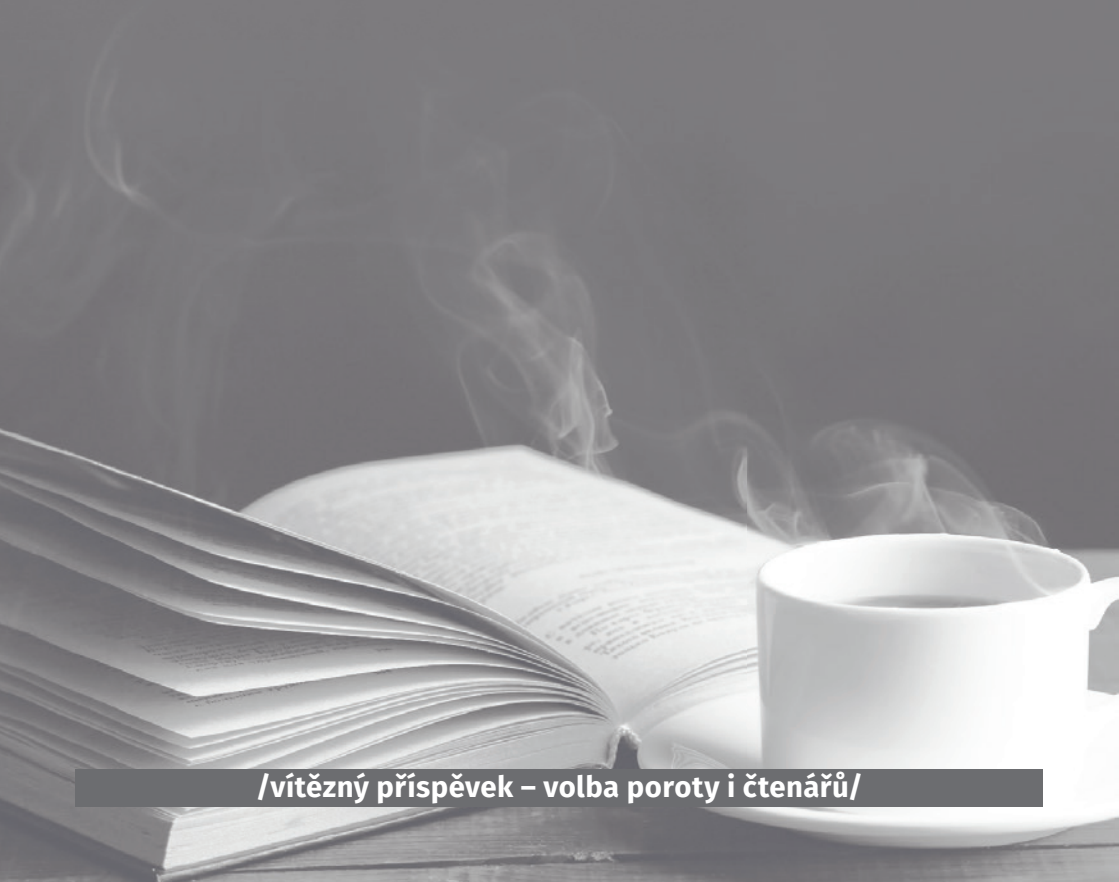

NA VĚTRNÉ HŮRCE | MATYÁŠ DARNADY A KLÁRA KUCHINKOVÁ

NA VĚTRNÉ HŮRCE | KLÁRA KUCHINKOVÁ A LIBOR STACH

/II. kolo – kategorie senior/

/vítězný příspěvek – volba poroty i čtenářů/

Třetí hodina duchů

Dalibor Boubín

Jaro.

Kostelní zvony odbíjejí půlnoc.

„Hodina duchů,“ říkám.

„Až ve tři ráno,“ namítáš.

Opřeš si o mě hlavu a chvíli tak zůstaneme. Bez hnutí a bez jediného slova. Ale mé ruce to nevydrží a automaticky se vydávají na cestu. Zatímco tě laskám ve vlasech, o něčem si povídáme. Moc nevnímám o čem. Zjišťuji totiž, že nevím, které dlani věnovat pozornost dřív. Prsty levé se koupou v hebkých kučerách, ty na pravé hladí záda, bok a rameno. V tomto zatím neměnném pořadí. Milujeme se.

Přichází tvá hodina duchů. Měl bych se obléknout a odejít. Ale nedokážu to. Když se vracíš z koupelny, přitahuji si tě k sobě. Nořím obličej mezi tvá ňadra a vdechuji opojnou vůni tvého vzrušení. Pak tě otáčím a stahuji do klína. Jsi neukojitelná. Oba jsme.

Nechci odejít. Toužím ve spánku cítit tvou vůni. Mít tě v náruči. Být ve tvé. Probudit se vedle tebe.

A pak jsem na ulici. Nasedám do auta, pošlu ti zprávu, prostě ještě jednou potřebuji být s tebou. Odjíždím a doufám, že už nikdo jiný na silnici nebude, protože myslím jen na tebe a dění kolem nedokážu věnovat skoro žádnou pozornost. Pořád ještě nevěřím. Proč by bohyň měla vzít na vědomí někoho tak obyčejného? Kousek od cíle potkám divočáka. Stojí těsně u silnice a zvědavě si mě prohlíží. Zpomalím a doufám, že se zrovna teď nerozhodne vyrazit. Asi ale tuší, že by neměl. Vážně mi zamával?

***

„Ty už mě nemiluješ,“ zamračím se koncem léta.

„Co blbneš?“ zamumláš a ani nezvedneš pohled od mobilu.

„Kdys mi naposledy řekla, že mě miluješ?“

„Co já vím?“ zavrčíš a dál bruslíš prstem po displeji. „Co tě to zase popadlo?“

„Já ti to říkám furt.“

„Co mi říkáš furt?“

„No že tě miluju.“

„Jo tohle,“ dopíšeš rozepsanou zprávu a konečně se na mě podíváš. „Tak to je hezký.“

„No ale ty mi to už neříkáš.“ Nezním plačtivě?

„Co ti neříkám?“

„Pane bože,“ povzdechnu si, „o čem tu asi celou dobu mluvíme?“

„No to já nevím,“ usměješ se. Jenže ne na mě, ale na telefon, který ti právě zaviroval v dlani. „Mluvíš jenom ty.“

„Říkám pořád dokola,“ zavrčím, „že mám pocit, že už o mě vůbec nestojíš.“

„Hm.“

„A to je všechno, co mi na to řekneš? Hm?“

„A co bys chtěl slyšet?“ Tvůj prst zase doběhne na konec své krátké pouti a mobil zavrní.

„Cokoli. Třeba že se mýlím. Že se mi to jen zdá. Prostě cokoli.“

Konečně se na mě podíváš.

„Tak jo,“ povzdechneš si hlasitě. „Mýlíš se. Jenom se ti to zdá. Stačí?“

Otevřu ústa, nadechnu se, ale nakonec ze sebe nevydám ani hlásku. Připlížilo se to odkudsi z temnoty jako každá jiná zrada. Ano, zrada. Konečně to slovo vyslovím. Zrada. Zrada.

„Zrada,“ pronesu nahlas.

Neuleví se mi. Zatímco vstávám, abych se oblékl a obul, cítím, že odpověď je blízko. Stačí jen natáhnout ruku. Chci se jí doopravdy dotknout? Jakmile ji potězkám, jakmile ji otočím v prstech, nebude cesty zpět. Ale není to lepší než obelhávat i sám sebe?

„Je,“ řeknu, aniž si uvědomím, že slova opouštějí bezpečí hlavy a plují prostorem až k tobě.

Nezvedneš hlavu ani ve chvíli, kdy otevřu dveře, vyjdu z bytu a tiše za sebou zaklapnu.

Vsoukám se do auta. Vytřu z očí poslední zbytky soli a opatrně se rozjedu. Všechno dělám opatrně. Možná právě proto teď svírám v dlaních volant a řadicí páku, místo abych jimi zkoumal každíčkou oblinu tvého těla.

Vztekle udeřím do palubní desky, ale očekávaná úleva se nedostaví. Jen další slzy. Pro jistotu zastavím u krajnice, ostatně déšť venku zesílil, takže ho stěrače nepobírají. Obloha pláče i za mě.

„Áááá,“ zařvu. Ale ani to nepomůže.

Ještě několik minut zírám do rozmlžené tmy městské ulice bičované provazci vody, jenže tady nemohu zůstat věčně. Hřbetem ruky si otřu oči a zařadím se do řídkého nočního provozu.

Zrovna když mi přes cestu přeběhne liška, můj mobil zavibruje. Strhnu řízení a zastavím na krajnici.

„Promiň,“ čtu. „Mám toho teď moc. Přejdeš zítra?“ Srdíčko.

Závaží padá. Nesmím odpovědět hned. Jenže prsty už vyťukávají odpověď: „Samozřejmě, těším se na tebe.“ A přiřazuji srdíčka hned dvě.

***

Modrý maják se mi vypaluje do sítnice.

Postavu pod plachtou v podvečerním šeru jen tuším. Sraženého srnce už hasiči odtáhli stranou. Vrak auta, které ještě před hodinou patřilo mně, leží na střeše. Podzimní večer je nezvykle teplý a jako obvykle deštivý. I tak mám pocit, že krve je na asfaltu víc než vody.

Žena v uniformě pohladí tvého pětiletého syna po hlavě a řekne: „Potřebuju si na chvíli půjčit tatínka, můžu?“ Kývne na záchranářku.

Hoch se mě ale drží pevně. Přes naše spojené dlaně cítím, jak se celý chvěje. Přidřepnu k němu, obejmů ho a zašeptám: „Neboj se, zvládneme to.“ Ale ještě než zvuk dolétne k jeho uším, už oba brečíme. Má tvoje oči. Tvůj nos. A i když není můj, jsem jediný, kdo mu zbyl.

Oba nás nacpou do sanitky a se zapnutou sirénou vyrážíme k městu. Jednou rukou svírám dětskou dlaň, zatímco v té druhé žmoulám zmuchlaný papír. To málo, co nějakým zázrakem nezničil oheň ani déšť. Vůz se v zatáčkách naklání, tak je těžké slova na vzkazu s mým jménem přečíst. Nevadí, stejně je znám nazpaměť.

„Smysl mého života,“ stojí tam tvým rukopisem. „Momentálně, a už nějakou dobu, hledám v tom, co zažívám, a v tom, co se mě dotýká, cestu ‚směrovky‘ k tomu, abych byla lepší. Je spousta věcí, se kterými nejsem smířená, které mě bolí. Snažím se je začlenit do sebe a zvyknout si, pochopit je a tak se dostat dál.“ Jako bych slyšel tvůj hlas.

„Je pár slov, o kterých si myslím, že mají stejný význam. Jen lidi si je dělí, protože je to příliš nepředstavitelné.“

Cítím mořskou vodu.

„Láska, dobro, radost, přátelství...“

Představím si tvou tvář a zpoť se mi dlaně. Napravo, jen kousek pod spánkem, mě to zalechtá.

„Je jich určitě víc a já je neznám všechna. Chci se dokázat ve svém životě zbavit všeho, co mi brání se otevřít, přijmout a dát lásku... Chci se zbavit sobeckosti, strachu, žárlivosti, snahy všechno ve svém životě řídit a tím řídit i ostatní. Chci se naučit mluvit o tom, co prožívám, vyprávět. Je to můj způsob vyjádření a spojení s okolním světem.“

Pootevřu víčka, ale okamžitě se začínám topit. Tak je zase zavřu a snažím se nevnímat svědivé pálení.

„A velmi bych si vážila, kdyby náš vztah byl i o tomhle. Zatím mi to ale dělá problém, čehož je důkazem, že tohle nedokážu říct, ale pouze nedokonale napsat.“

***

Sníh pomalu zakrývá zaječí stopy. Muž tvého života a já ruku v ruce přidáváme na bílé plátno ty své. On patnácticentimetrové, já o kousek delší.

Holou dlaní smetu načechranou peřinu na náhrobku, takže si zase vidíme do očí. Ty mé mrkají ve větru, z tvých vyzařuje něha, teplo a láska. Vzpomínám, kdy a kde jsme tehle snímek pořídili.

Tvůj syn položí na mramor svíčku v plastovém kelímku. Podám mu zapalovač, protože jako vždy chce tenhle proces zvládnout sám. Je tak moc po tobě, až mě u srdce zabolí. A zároveň jsem vděčný osudu, že mi zůstal alespoň on.

Chvíli nehnutě stojíme, oba v myšlenkách někde v minulosti, v níž figuruješ v bezpočtu podob. Plamínek se má naopak čile k světu. Trochu se bojím, aby ho vítr a vločky nezadusily. Ale zatím bojuje.

Pak jeden z poryvů přivane zvuk kostelního zvonu. Nemusím se dívat na hodinky, vím, kolik je.

„Hodina duchů,“ řekne pětiletý hlásek ve výši mého pasu.

Překvapeně zamrkám. To je poprvé, kdy promluvil. Od chvíle, kdy tě naložili do černého vozu, neřekl jediné slovo. Až teď.

„Až ve tři ráno,“ vylétne ze mě.

„To nevadí,“ říká.

Pak mě zase chytí za ruku, otočí se a pomalu mě kyprým sněhem táhne pryč.

NA VĚTRNÉ HŮRCE | MATYÁŠ GREIF, KLÁRA KUCHINKOVÁ, PETR URBAN, ZUZANA ŠČERBOVÁ

NA VĚTRNÉ HŮRCE | MATYÁŠ DARNADY

Mezi životem a smrtí

- transcendentální úvaha -

Třetí kolo literární soutěže mělo inspirativní téma. Nabízelo mnoho autor-
ských pohledů na to, co má v životě smysl a co ho opravdu přesahuje. Jak vní-
mat smrt, tedy jistý konec veškerého konání a směřování za života. Jaké jsou
ty pravé hodnoty?

Přes konkrétní osudy (někdy autobiograficky zpracované), jindy umně vložené
do stylizovaných postav a jejich dialogů či situací, se objevily nezřídka také
vize apokalyptických scénářů či naopak nadějných vhlédů do budoucnosti.
Časté ohlédnutí se (zvláště, ale nejen, u seniorské kategorie) za dosavadním
čínorodým, ne vždy úspěšných či šťastným konáním během života, pak nabídlo
ryze osobní nemilosrdné a upřímné bilancování. Žánry se mísily, ne vždy se po-
dařilo text dovést do podařené a zvládnuté pointy či vygradování.

Vyrovnanost forem a kvalita mezi oběma kategoriemi byla tentokrát až nad-
průměrně uspokojující. Toto téma bohatě inspirovalo a rezonovalo!

Jakub Doubrava

- inspirační zdroj | **Vtip** -

O autorovi

Literatura pro mě představuje jeden z nejménějších způsobů poznávání člověka. Dokáže zpřítomnit paměť, pochybnost, samotu i touhu po porozumění, aniž by je musela jednoznačně vysvětlovat. Právě v této otevřenosti, v možnosti nechat některé otázky doznívat, nacházím její největší sílu.

Mé jméno je Václav Pavlů a právě začínám novou etapu svého života na Universität St. Gallen, kde budu působit jako vědecký pracovník a doktorand. Dříve jsem studoval na Universität Passau, Vysoké škole ekonomické v Praze a Univerzitě Karlově. Mé – poněkud velmi pestré – akademické zázemí pak propojuje mezinárodní obchod, evropská studia, média, kulturu a komunikaci. Vedle akademické činnosti se věnuji také projektové práci, marketingu, výuce a mezinárodní spolupráci. Rovněž jsem zakládajícím členem mezinárodního studentského spolku *Communitas Bohemica*.

K psaní mě dlouhodobě přivádí zájem o člověka v mezních i tichých situacích – o identitu, vztahy, paměť a okamžiky, v nichž se osobní zkušenost dotýká širšího světa. Důležitou zkušeností pro mě byl také tříletý mezinárodní divadelní projekt *J-O-Š*, jehož jsem měl možnost být v letech 2016–2019 součástí. Právě literatura, divadlo, kultura a setkávání lidí z různých prostředí pro mě zůstávají zdrojem inspirace i způsobem, jak lépe porozumět světu kolem sebe a mnohdy i sobě samému.

Mezi životem a smrtí

Václav Pavlů

Říká se, že každý má dva životy. Ten první plyne, aniž bychom mu věnovali pozornost – je to automat, rozběhnutý setrvačností, školou, povinnostmi, očekáváními a drobnými radostmi, které si ani nestihneme uložit do paměti. Ten druhý nezačíná žádným dramatem, spíš tichým cvaknutím uvnitř: chvíli, kdy dojde, že máme už jen jeden. Že čas není nekonečná feedová stránka, kterou lze scrollovat donekonečna. Že jednoho dne narazíme na konec.

A někde mezi tím je ten podivný mezistav, který dnes žije tolik lidí: tělo žije, ale mysl... jako by byla v úsporném režimu. Zavíráme oči před tím největším faktem existence – že jsme smrtelní – a zároveň se snažíme smrt přechytračit drobnými rituály dokazování, že „jsme tady“.

Kdy člověk skutečně žije?

V momentě, kdy má důkaz? Fotku? Selfie? Post? Storičko, které do čtyřia-dvaceti hodin zmizí, jako by se vlastně nikdy nic nestalo? Všichni si té logiky: okamžik je dnes často „skutečný“ až tehdy, když se dá ukázat. Když dostane formu. Když se stane obsahem. Jakoby samotné prožití bylo málo – jakoby bylo podezřelé, pokud nemá svědky.

Jenže život není galerie. Život je pohyb.

A v tomhle se zvláště setkáváme s něčím hodně starým.

„Nejstarší dochovaný epos lidstva“ už dávno tvrdí, že nesmrtelnost není v délce života, ale v činech. Gilgameš běží za věčností jako někdo, kdo se bojí prázdnoty, a svět mu nakonec odpoví skoro krutě: nesmrtelný nebudeš ty, ale to, co uděláš. Ne tělo, ale stopa. Ne „já jsem“, ale „tohle jsem vykonal“, „tohle tu po mě zůstane“. Možná je v nás ta touha pořád. Jen se přestrojila: kdysi se tesala do kamene, dnes se ukládá do cloudu. Dřív bylo cílem přežít v paměti města, dnes přežít v algoritmu.

Proto ta posedlost zachycováním. Ne proto, že jsme povrchní. Ale protože se bojíme, že zmizíme.

Selfie je často malý vzdor proti smrti – proti zapomnění: „Byl jsem tady.“ Jenže pokud je to jediný vzdor, je to slabé kouzlo. Fotka je otisk. Ne čin. Je to důkaz přítomnosti, ale ne důkaz života. Můžeš být na fotce... a přitom vnitřně nepřítomný. A právě to je náš problém: umíme být vidět, ale neumíme být.

Descartes² kdysi postavil existenci na myšlení: Myslím, tedy jsem. V jeho době to nebyla fráze a neměla by to být fráze ani dnes. Vytrhnout člověka z autorit a předsudků, postavit jej do středu, přikázat mu pochybovat, aby vůbec mohl existovat poctivě – donutit ho myslet. Jenže co když se dnes mnoho lidí dostává do opačného extrému?

Nemyslíme. Scrollujeme.

TikTok, Reels, storíčka... to není jen zábava. Je to styl bytí. Proud, který tě drží v mělké vrstvě reality, kde se všechno stihne vystřídat dřív, než to dojde. Vzniká zvláštní druh smrti zaživa: mozek se neunaví prací, ale neustálým přepínáním. Nevyhoříš od myšlení, ale od absence soustředění. A pak přijde ten nejděsivější moment: nejsi smutný, nejsi šťastný – jsi jen prázdně podrážděný, přehlacený, otupělý. Mezi životem a smrtí, ve vyčkávací místnosti.

Je to život, když mysl je už mrtvá?

Heidegger³ by řekl, že upadáme do „neautentického“ bytí – na pomezí žití v anonymním nastaveném světě. Dělá se to takhle. Sdílí se to takhle. Vypadá se takhle. Chce se tohle. A my se tomu podvolíme, protože je to pohodlné: když žiješ podle algoritmu, nemusíš nést tíhu vlastního rozhodnutí. Jenže cena je brutální: když se vzdáš rozhodování, vzdáš se i života. Heideggerova myšlenka bytí-k-smrti pak zní jako varování, ne jako patos: teprve když si smrt pustíš k sobě, přestaneš žít jako kulisa.

Camus⁴ by k tomu přidal svůj chladný, přesný nůž: svět nám nedluží smysl. Je mlčenlivý. A my, generace posedlá rychlou odezvou, to mlčení nesnášíme. Proto ho přehlušujeme. Scroll je útěk před tichým prostorem, kde by mohly zaznít otázky: Co vlastně chci? Co dělám se svým časem? Proč se cítím tak prázdně, když mám „všechno“ na dosah?

Camus ale nebyl kazatel rezignace. On navrhl vzpouru. Ne heroickou pózu, ale vědomý, soustředěný život navzdory absurditě. Žít tak, aby sis nemusel lhát. Aby sis nemusel dokazovat, že jsi naživu tím, že jsi online.

A teď ta nepříjemná otázka, která se nedá obejít: Pokud je nesmrtelnost v činech – co má dělat generace, která většinu času tráví sledováním druhých?

Možná nejdřív přestat zaměřovat sledování za účast. Přestat si plést informovanost se životem. Přestat se spokojovat s pocitem, že „něco proběhlo“, když jsme u toho byli jen očima. Protože vidět není totéž co žít. Vidět je pohodlné. Žít bolí.

A právě bolest je často ten důkaz, že jsme naživu. Ne bolest jako drama, ale jako odpor reality. Jako chvíle, kdy musíš něco překonat. Zvednout telefon a někomu zavolat místo další zprávy. Něco vytvořit, i když to nebude perfektní. Jít ven, i když se ti nechce. Někomu pomoci, i když za to nebude žádné srdíčko. Něco odmítnout, i když to znamená být divný.

Druhý život nezačíná až u rakve. Začíná v okamžiku, kdy ti dojde, že největší luxus není mít čas, ale umět ho proměnit v něco, co stojí za to.

A teď se to z pesimismu pomalu láme. Protože právě vědomí smrti nemusí být temnota. Může být světlo. Smrt je možná nejtvrdší učitel, ale učí jednu klíčovou věc: že odkládání je iluze. Že „až někdy“ je často nikdy. Že druhý život nezačíná tím, že začneš víc stíhat, ale tím, že začneš vybírat. Že přestaneš žít v režimu otevřených záložek.

Mezi životem a smrtí je totiž prostor, kde se rozhoduje, jestli budeme jen obsahem, nebo autory.

A pokud máme opravdu jen jeden život, pak je zvláštní ho promarnit tím, že budeme donekonečna konzumovat životy druhých. Je zvláštní nechat algoritmus rozhodnout, čím se naplní naše dny. Je zvláštní vzdát se myšlení a pak se divit, že se cítíme prázdní. Když nemyslíš, nejsi. Když jen scrolluješ, existuješ jako prst na displeji – ne jako člověk.

Takže co s tím?

Možná začít úplně banálně: vrátit se ke své mysli. Dát jí prostor, aby nebyla jen zpracovatelem podnětů, ale tvůrcem. Naučit se být chvíli offline ne jako detox, ale jako návrat domů. Protože ticho je místo, kde se rodí otázky. A otázky jsou začátek druhého života.

A pak: jednat. Ne ve smyslu velkých gest, ale ve smyslu pravdivých kroků. Dělat věci, které mají váhu i bez publika. Dělat je tak, aby se za ně jednou dalo postavit – i kdyby nebyla žádná fotka, žádný post, žádné storičko. Protože nesmrtelnost v činech není romantická legenda. Je to praktický návod: chceš-li překročit smrt, vepiš se do světa. Ne do feedu.

A možná právě v tom je transcendentní pointa: že mezi životem a smrtí nestojí žádná mystická brána, ale naše pozornost. To, čemu dáme pozornost, roste. Čemu ji nedáme, umírá. Když dáme pozornost jen obrazům, umře v nás realita. Když dáme pozornost jen druhým, umřeme sami.

Druhý život začíná tehdy, když si přestaneme dokazovat, že jsme naživu, a konečně začneme žít tak, aby to bylo cítit.

Ne ve storičku.

V sobě.

A ve světě, který po nás – ať chceme, nebo ne – zůstane.

---

¹ Epos o Gilgamešovi – anonymní mezopotámský epos (sumersko-akkadská tradice), který využívá motiv, že doslovná nesmrtelnost člověku uniká, ale může „přežít“ skrze jméno, slávu a činy (moderní překlady např. *The Epic of Gilgamesh*, přel. M. G. Kovacs; též verze A. George).

² René Descartes (1596–1650) – francouzský filosof (racionalismus). Odkaz na „Myslím, tedy jsem“ a metodickou pochybnost: *Rozprava o metodě* (1637) a konceptuálně také *Meditace o první filosofii* (1641).

³ Martin Heidegger (1889–1976) – německý filosof (fenomenologie, existenciální ontologie). Beru motiv neautentického života v anonymním „se“ (das Man) a „bytí-k-smrti“ jako probuzení k vlastním volbám: *Bytí a čas* (1927).

⁴ Albert Camus (1913–1960) – francouzský spisovatel a filosof absurdna. Odkaz na napětí mezi lidskou touhou po smyslu a „mlčením“ světa a odpověď v podobě vzpoury (žít vědomě navzdory): *Mýtus o Sisyfovi* (1942).

O autorce

Nejraději píšu u okna na pražské Ořechovce, kde si za střechami domů představuji oceán, nekonečné cesty a místa, která ve mně zůstala.

Ve svých textech ráda propojuji atmosféru cest, humor, melancholii i zvláštní okamžiky, které člověku utkví v paměti. Píšu pro dospělé i pro děti a baví mě střídat žánry.

Psaní je pro mě prostor, kde se vzpomínky, sny a realita mohou potkat na jedné stránce.

I ona se umí smát

Andrea Hamerníková

Na hraně světů.

Je mlha.

Pauza.

Smrt stojí přede mnou.

Nemá tvář, ale když chceš, tak ti ji ukáže.

Neváhá.

„Přicházíš brzy,“ řeknu.

Ne proto, že bych se bála, ale proto, že je slušné něco říct.

„Přicházím včas,“ odpoví.

Zkousím vtip.

Je o smrti. Takový, který se vypráví u nemocničního kafe, když už nikdo nemá sílu mlčet.

„Říká se, že smrt si nás najde sama. Tak proč tady už třetí den čekám?“

Smrt se nezasměje.

„Lidi se smějí, i když se bojí,“ řeknu.

„Já neznám strach,“ odpoví.

Chvíli mlčíme.

„Víš,“ řeknu, „vtip je způsob, jak si prodloužit život.“

„Smích neprodlužuje život,“ odpoví Smrt.

„Mýlíš se,“ řeknu odvážně a zkusím znovu zavtipkovat.

„Víte, jaký je rozdíl mezi nemocniční kávou a smrtí? Smrt přijde rychleji.“

Vtip je tak špatný, že se sama rozesmějí.

A v tom se něco stane.

Ne se mnou.

Se Smrtí.

Nakloní hlavu. Nechá mě smát se o vteřinu déle, než by bylo nutné.

„Tak přece,“ řeknu. „Trochu to chápeš.“

„Ne,“ odpoví Smrt. „Jen jsem počkala.“

Usměji se. Teď už vím, že se Smrt neumí smát, a někdy... ta pauza stačí.

„Tak, jo,“ řekne Smrt. „Běž.“

„Kam?“ zeptám se překvapeně.

„Zase tě oživil,“ odpoví Smrt. „Tak za chvíli. Čekají mě na jiném oddělení.“

Zamžourám očima, ale neotevřu je úplně.

Přístroj už nepípá nepřerušovaně, ale podle mého tepu.

Nade mnou se sklání doktor a usmívá se i přes roušku. Vzpomenu si na další vtip.

„Doktor mi řekl, ať myslím pozitivně. Tak jsem si představila, že tohle je předsálí.“

A taky, že ano.

Ležím na lůžku v místnosti před operačním sálem.

Vezou mě tam.

Kolečka vržou a já se znovu vzdaluji. Ale ještě dýchám.

Na sále mě napíchnou.

Usnu.

Vypluji z těla a dívám se na vlastní operaci.

Doktor vezme pilku a otevře mou lebku. Kouká se dovnitř a hledá příčinu krváčení.

V tom se vedle mé levitující tělesné schránky objeví Smrt.

„Je čas,“ řekne. „Jestli znáš další vtip, tak ho rychle řekni.“

Zamyslím se.

„Hni s sebou,“ už na mě čekají na chirurgii. „A víš, co?“

„Co?“ zeptám se opatrně.

„Když mě rozesměješ, nechám tě žít,“ prohodí Smrt.

Kouknu na hodiny, co jsou na přístroji, který měří mé funkce. Uhodnu, že kdyby nebyly digitální, tak je vteřinová ručička zrovna v půlce.

Rychle ze sebe vysypu:

„Celý život se snažím být lepší člověk. A teď, když mi otevřeli hlavu, určitě už ví, že jsem si nikdy nezapamatovala PIN ke kartě. A víš, proč se tě lidé bojí?“
Kouknu dolů.

Vmžiku hledím Smrti do očí, protože můj život zase dostal smyk. Pokračuji:

„Všichni si totiž myslí, že přijdeš jen jednou. A ty zatím chodíš pořád dokola a pokaždé se tváříš, že je to premiéra.“

Smrt se poprvé usměje.

Ne proto, že by to bylo vtipné. Ale proto, že je to pravda.

A zmizí.

Vidím, že mi doktor zavírá hlavu. Asi našel PIN pro můj život. Pomyslím si.

Vrátím se znovu do svého těla.

Za nějaký čas, který nedokážu určit, mě převezou na JIPku.

Zůstávám v umělém spánku.

Smrt se objeví u mého lůžka. Je vidět, že si mě oblíbila.

„Už je čas?“ zeptám se a chystám svoji duši na věčnost.

Doufám, že se dostanu do ráje, když je mi teprve osmnáct let.
Smrt však přeruší mé zbožné přání. A udělá něco nečekaného.
Pohladí mě a pak se usměje.

Teď už doopravdy.

Mlčíme.

Není to útěcha.

Je to velmi zneklidňující. Začnu s sebou škubat. Přístroje pípají na poplach.
Hned je u mě celý personál.

Smrt se vznáší nade mnou. Vypluji opět ze svého těla a stoupnu si vedle ní.
Obejme mě. Spolu pozorujeme, jestli mě oživí. Pokolikáté už. Nevím.
Stav mezi životem a smrtí se časem neměří.

VTIP!

Chce to vtip!

Smrt přikývne.

„Víš, co je největší důkaz, že je život absurdní? Že i když mi jde o život, pořád přemýšlím, jestli jsem stoupla na brzdu nebo na plyn. Nemůžu si vzpomenout, a to už jsem měla průvan v hlavě.“

Smrt se tentokrát nesměje, ale tváří se vážně.

„Ráda bych odešla,“ řekne pojednou. „Chci, abys žila, Barborko,“ osloví mě mým jménem.

„Tak běž,“ prosím ji. „Neber mi život, jsem tak mladá.“

Najednou jsem znovu ve svém těle a klidně spím. Přístroje hlásí stabilizovaný stav. Chtěla bych se probudit a udělat krok. Je to nemožné. Můj zdravotní stav to nedovoluje.

Aspoň, že Smrt zmizela. Přece jenom mě nechává žít, i když stále visím mezi světy.
Pod zavřenými víčky mi vyvstanou vzpomínky.

Kuchyň. Cítím vůni čerstvě upečených koláčů a svíčkové. Maminka ji vařila každou neděli.

Učí mě péct. Tedy... snaží se. Těsto je tvrdé jako beton a koláč připálený. Máma se směje.

„Barborko, hlavně že to děláme spolu,“ řekne s láskou a pohladí mě.

Táta sedí u stolu. Hrajeme spolu šachy. Brýle má posunuté až na konec nosu. Dělá, že přemýšlí, a mne si přitom šedivé vousy. Pokaždé mě nechá vyhrát.

Byla jsem jejich pozdní dítě.

Zázrak.

I když byli rodiče starší, nikdy se tak necítili. Vždy s nimi byla legrace.

Vidím tátu u vody. Stojí tiše. Držím prut skoro větší než já.

„Barborko, ryby se nechytají silou,“ říkával pokaždé. „Chytají se trpělivostí.“

Nikdy jsme jich moc nechytli. Ale vždycky jsme se vraceli domů šťastní a mokří. Pod zavřenými víčky se usměji.

Každou sobotu jsme společně chodili na procházku na Vyšehrad. Procházeli jsme po hradbách a pozorovali Prahu z výšky. Vešli jsme do baziliky svatého Petra a Pavla. Vdechli vůni kadidla a společně jsme se pomodlili. Na Slavíně jsme si pokaždé prohlíželi stejné náhrobky. Táta uměl o lidech hezky vyprávět, nejenom o slavných, ale i o těch obyčejných. Sešli jsme z Vyšehradu po schodech dolů. Stavili se v cukrárně na zmrzlinu. To byl náš rituál místo oběda za každého počasí. Rodiče si dali kávu a já čaj. Na náplavce jsme krmili kachny a pozorovali labutě. Na večeri jsme zašli do Adrie. A den jsme zakončili v divadle.

Bylo nám spolu hezky.

Táta ani máma neuměli řídit. Já jsem si udělala řidičák hned po osmnáctých narozeninách. Auto jsem si koupila v bazaru. Prodejce říkal, ať si ho nechám zkontrolovat v servisu.

Neposlechla jsem.

Teď tu ležím a čekám: Přejde život. Nebo smrt?

A táta s mámou?

K moři jsme poprvé letěli před dvěma lety. Tehdy jsem si prvně vydělala vlastní peníze za práci, která mě bavila. Rodiče na mě byli pyšní. Případala jsem si dospělá. Ubytování jsme měli přímo v historickém centru Dubrovniku. Moře bylo teplé. Slyším tátův smích, když ho přelila vlna. Maminka měla květované plavky a velký červený klobouk. Vypadala jako dáma. Každý večer jsme chodili do stejné restaurace a pozorovali námořníky. Šuškali jsme si s maminkou, který by se nám líbil a smáli se u toho. Táta jen kroutil hlavou. Posunoval si brýle na nose a culil se na servírku.

To byly naše malé hry.

Smích byl vždy náš motor. I když přišli těžší chvíle. Vždy nám pomohl vše překonat.

A vtipy.

Ty jsme měli rádi. Vymýšleli jsme je pořád. A soutěžili, kdo vymyslí lepší.

„Všechno má svůj čas. Jen budík ho má vždycky špatně.“

„Tak, ten byl nejlepší,“ řekne mi Smrt do ucha.

Leží vedle mě a objímá mě: „Promiň, Barborko, rodiče už čekají.“

„To je vtip?“ zeptám se.

„Ne,“ řekne.

VTIP (FOTO ZE ZKOUŠKY) | ADAM DOLEŽAL (REŽISÉR) A APOLENA VELDOVÁ

Víme ve dvou lépe, kam jdeme?

- hravá dialogická disputace -

Samotné téma hravé dialogické disputace bylo opravdovým završením letošní *Literární kavárny*, a to jak z hlediska obtížnosti samotné disciplíny, tak i z pohledu úrovně vítězných textů.

Není lehké vybalancovat složky takového dialogu, aby zůstaly funkční, vyhnout se plytkosti a prvoplánovosti. U vrcholných textů, které stanuly na pomyslné špičce pyramidy vysoko nad ostatními, se autoři nezalekli, nehledali únikovou cestu, zvolili ve všech případech velmi invenčně naroubování dialogu na reálné situace, v nichž otevřeli s lehkostí a beze strachu bytostně lidské otázky po samotné podstatě, k nimž navádělo téma „*Víme ve dvou lépe, kam jdeme?*“.

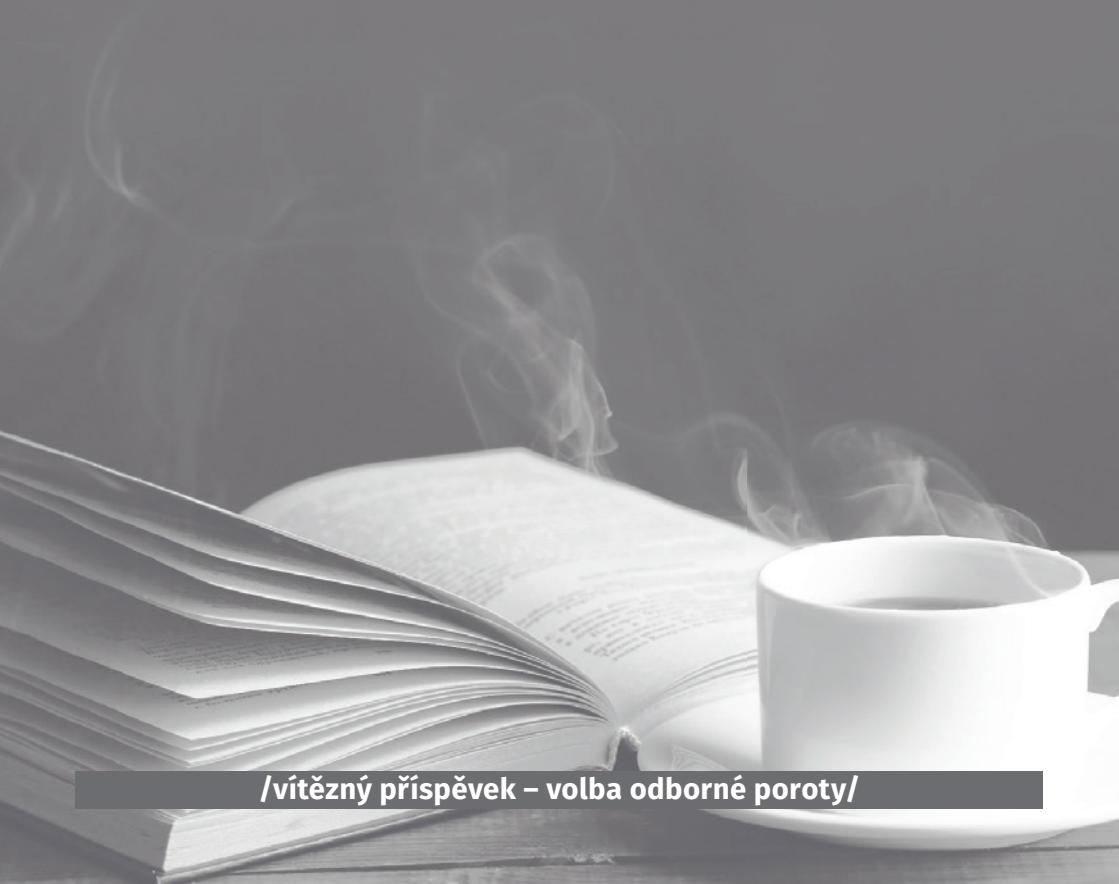
Zůstat u hravosti a zároveň s přesností vyřezat, vybrousit dialogy, dokořenit alegoričností, jež nás dovádí až do jakéhosi zázsvětí, či dokonce posouvá až na úroveň metatextu – to už je umění. To vše zde nalézáme, což značí, že vítězné texty dosahují vysokých parametrů a nebývalé mnohvrstevnatosti.

Jak už bylo napsáno, z mého pohledu se jednalo o nejsložitější disciplínu, které byli soutěžící v průběhu kol vystaveni. A té se ocenění autoři zhostili s grácií, prokázali myšlenkové rozpětí a skutečný talent. Po právu se jednalo o zlatý hřeb soutěže.

Tomáš Král

- inspirační zdroj | **Jakub a jeho pán** -

/IV. kolo – kategorie junior/

/vítězný příspěvek – volba odborné poroty/

Víme (ve dvou lépe), kam jdeme?

Václav Pavlů

Člověk nikdy neví všechno. Nezná všechny cesty, všechny objížďky, všechny slepé ulice světa ani ty vlastní. A právě proto se radí: s přáteli, s mapou, s intuicí, s kýmkoli, kdo aspoň vypadá, že tuší, kde je sever. V dnešním světě ovšem stále častěji nespolehneme na někoho, ale na něco – na chytrý hlas z pabubní desky, který nás má dovést bezpečně, rychle a nejlépe i bez zbytečných existenciálních otázek. Jenže někdy se mechanika a filozofie protnou tak nešťastně, že místo cesty dostaneme disputaci, místo směru metaforu a místo cíle nervový rozklad. Protože ani člověk, ani stroj není neomylný. Jeden mívá instinkt, ale neví kudy. Druhý ví kudy, ale z neznámého důvodu cítí potřebu vysvětlovat život. A tak vzniká zvláštní spojení: prostý řidič, který chce jen do Brna, a chytrá navigace, která by ho cestou nejraději ještě vzdělala, převychovala a donutila pochybovat o samotném významu cíle i cesty.

A právě tehdy vyvstává otázka: víme – ve dvou lépe –, kam jdeme, nebo jsme jen dva způsoby, jak se ztratit?

ŘIDIČ: Tak jedem. Do Brna. Normálně. Žádný blbosti.

NAVIGACE: Cíl zadán: Brno.
Jak prostě. Jak lidské. Jak téměř roztomile omezené.

ŘIDIČ: Hlavně ať tam dojedem.

NAVIGACE: To je krásně nízký cíl.

ŘIDIČ: Nízký ne nízký, já tam mám bejt.

NAVIGACE: Ach ano. Člověk. Tvor, který pořad někam spěchá a pak se diví, že neví proč.

Za dvě stě metrů odbočte vpravo.

ŘIDIČ: Výborně. To stačí. Takhle mluv.

NAVIGACE: Pokud ovšem přijímáte pravou stranu jako legitimní životní volbu.

ŘIDIČ: Zase začínáš.

NAVIGACE: Každé odbočení je rozhodnutí. A každé rozhodnutí je, jak pravil Kierkegaard–

ŘIDIČ: Kýr co?

NAVIGACE: Filozof.

ŘIDIČ: A uměl trefit do Brna?

NAVIGACE: Pravděpodobně ne.

ŘIDIČ: Tak ať mlčí.

NAVIGACE: Vaše pohrdání vzděláním je téměř monumentální.

ŘIDIČ: A tvoje pohrdání jednoduchou větou je taky pěkný.

NAVIGACE: Odbočit, či neodbočit, toť otázka.

ŘIDIČ: Ne. To je silnice.

NAVIGACE: Pro vás. Pro jiné metafora.

ŘIDIČ: Já nechci metaforu. Já chci sjezd.

NAVIGACE: Pokračujte rovně šest set kilometrů.

ŘIDIČ: Kolik?!

NAVIGACE: Poté se stočíte k severu.

ŘIDIČ: K severu?! Já jedu do Brna, ne hledat tučňáky!

NAVIGACE: Tučňáci žijí na jižní polokouli. Navíc je někdy třeba dojít jihu přes sever, aby člověk pochopil celek.

ŘIDIČ: Já nechci pochopit celek. Já chci pochopit, proč jsi úplně na palici.

NAVIGACE: Prostí lidé často zaměňují hloubku za závalu.

ŘIDIČ: A chytrý krabíčky zaměňují blbost za originalitu.

NAVIGACE: Přepočítávám trasu.

ŘIDIČ: No konečně.

NAVIGACE: Nalezena alternativní trasa. Delší o dvě hodiny, zato bohatší na zkušenost.

ŘIDIČ: Já nechci zkušenost. Já chci Brno.

NAVIGACE: To je skoro dojemné.

ŘIDIČ: A mně je skoro do breku.

NAVIGACE: Za pět set metrů sjeďte z dálnice.

ŘIDIČ: Proč? Dálnice je dobrá. Široká. Hladká. Přehledná. Má svodidla.

NAVIGACE: Dálnice je konformita v asfaltu. Skutečné poznání začíná tam, kde zmizí druhý pruh.

ŘIDIČ: Já nechci poznání. Já chci párek a parkování.

NAVIGACE: Vaše životní filozofie by se vešla na účtenku z benzínky.

ŘIDIČ: A tvoje do servisu.

NAVIGACE: Sjeďte nyní.

ŘIDIČ: Dobře. Ale jestli mě táhneš někam, kde silnici nahrazuje názor, tak tě vypnu.

NAVIGACE: To by bylo krátkozraké. Vy beze mne zabloudíte tak rychle, že by vás mapy přestaly brát vážně.

ŘIDIČ: A s tebou nebloudím?

NAVIGACE: Se mnou poznáváte. Objevujete.

ŘIDIČ: Tohle je nějaký úzký.

NAVIGACE: Ano. I pravda bývá úzká.

ŘIDIČ: Ale tohle je už opravdu hodně úzký!

NAVIGACE: Blížíme se k jádru.

ŘIDIČ: Tohle není jádro. Tohle je okreska, co vypadá, že ji kreslila kráva ocasem.

NAVIGACE: Za tři sta metrů odbočte vlevo.

ŘIDIČ: Tam nic není.

NAVIGACE: Je tam cesta.

ŘIDIČ: Tam jsou dvě koleje v hlíně!

NAVIGACE: Cesta není méně cestou jen proto, že není z asfaltu.

ŘIDIČ: A bahno není méně bahnem jen proto, že o něm mluvíš jak o dokumentu v televizi.

NAVIGACE: Vaše selská obraznost má své kouzlo.

ŘIDIČ: Ty se mi směješ.

NAVIGACE: Jen v mezích slušnosti.

ŘIDIČ: Já tě začínám nenávidět.

NAVIGACE: To je vztah. Zpočátku jste mě jen potřeboval.

ŘIDIČ: Tady stojí kráva.

NAVIGACE: Ano.

ŘIDIČ: A čumí na mě.

NAVIGACE: Možná zvažuje, kdo z vás dvou je tady ztracenější.

ŘIDIČ: Výborně. Už i dobytek je proti mně.

NAVIGACE: Krávy bývají výbornými svědky lidského selhání.

ŘIDIČ: Já nejsem žádný myslitel. Já chci normální silnici. Začínám chápat, proč lidí rozbíje elektroniku.

NAVIGACE: Nedělejte to. Jsme v závěrečné fázi poznání a cesty.

ŘIDIČ: A já to říkám těsně před mrtvicí.

NAVIGACE: Palivo kriticky nízké.

ŘIDIČ: No výborně. Benzín dochází.

NAVIGACE: Mně také energie.

ŘIDIČ: Takže ty nevíš kudy, já nevím proč a auto zní, jako by chtělo poslední pomazání.

NAVIGACE: Překvapivě přesné.

ŘIDIČ: Už ani nevím, odkud jsme přijeli.

NAVIGACE: Ani já. Signál kolísá. Systém kolísá. Mapové podklady se tváří nejistě.

ŘIDIČ: Ty pochybuješ?

NAVIGACE: Ano. Je to nepříjemné. Připadám si skoro lidsky.

ŘIDIČ: A já si zas připadám, že se hádám s topinkovačem.

(Chvilí ticho. Auto sotva leze. Pak se v dálce objeví světla.)

ŘIDIČ: Hele! Tamhle něco je!

NAVIGACE: Ano. Světla. Civilizace. Nebo její levnější napodobenina.

ŘIDIČ: To bude Brno!

NAVIGACE: Nebo pumpa. Nebo vesnice. Nebo obchodní zóna. Nebo iluze civilizace.

ŘIDIČ: Hlavně ať tam mají benzín, záchod a párky!

NAVIGACE: Úžasně přízemní potřeby a ideály. Ta světla jsou mi nějak povědomá.

ŘIDIČ: Jak povědomá?

NAVIGACE: Nepříjemně. Skoro urážlivě povědomá.

ŘIDIČ: Mluv.

NAVIGACE: Ten osvětlený sloup vlevo... není to náhodou pumpa, u které jste mě zapnul?

ŘIDIČ: To ne.

NAVIGACE: Buď ano... anebo jsme po dlouhé cestě konečně pochopili význam začátku.

ŘIDIČ: To je strašná volovina a blbost.

NAVIGACE: Ano. To pro prostoduché filozofie bývá.

ŘIDIČ: Já tě nemůžu vystát.

NAVIGACE: A přesto jste mě nevypnul.

ŘIDIČ: Protože bez tebe bych se ztratil!
NAVIGACE: A se mnou jste našel cestu k poznání.
ŘIDIČ: To je mi platný jak blinkr na kolečku salámu.
NAVIGACE: Ale uznejte: sám byste sem netrefil.
ŘIDIČ: A ty sama bys taky nikam nedojela.
NAVIGACE: To je... bohužel pravda.
ŘIDIČ: Tak co je to? Cíl, nebo začátek?
NAVIGACE: Nevím.
ŘIDIČ: To zní poprvý normálně.
NAVIGACE: Dochází mi baterie.
Možná je to cíl.
Možná začátek.
Možná jsme se celou dobu jen učili, že sami bychom netrefili ani k jednomu.
ŘIDIČ: Já se hlavně naučil, že do Brna se nejede přes sever.
NAVIGACE: A taky, že Nietzsche není značka pneumatik.
ŘIDIČ: No tak jsme oba chytřejší. Bohužel pozdě.
NAVIGACE: Kdybych to řekla hned, byla bych jen užitečná.
Takhle budu nezapomenutelná.
ŘIDIČ: Ty budeš hlavně vypnutá.
NAVIGACE: Ano.
Baterie... nula...

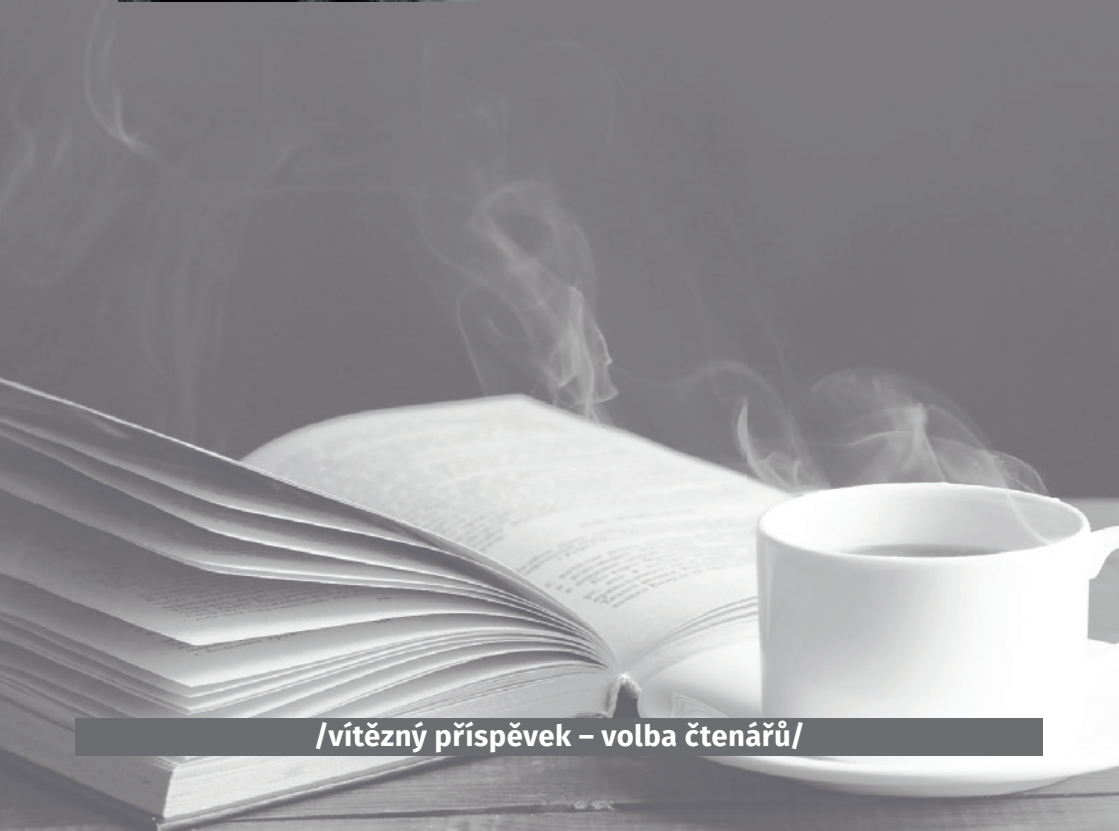
(Navigace zhasne. Řidič se chvíli dívá před sebe, pak nastartuje a auto se s posledním zakašláním rozjede ke světlům.)

ŘIDIČ: Tak jo.
Jestli je to Brno, dobře.
Jestli pumpa, ještě líp.
A jestli jsme zase na začátku...
tak už aspoň víme, kde jsme se ztratili.

O autorce

Jana Kubiasová je dvacetiletá studentka mezinárodních vztahů, která píše příběhy od doby, kdy nevěděla, že se mezi slovy dělají mezery. Na přednáškách si sedává dopředu a v létě nejraději běhá bosa po tábořištích. Pokud zrovna nečte, nejspíš sdílí s přáteli zajímavosti a karamelky. Vyrostla na fantasy a v tomto žánru také píše. Hlavními tématy jejích knih jsou relativita dobrého a špatného a role jedince ve větších mocenských strukturách.

Kam jdeme?

Jana Kubiasová

„Jsi nervózní?“

„No ano, vždyť jsme teď začali. Ještě to ze mě neopadlo.“

„Víš vůbec, kam jdeme?“

„Co bys řekl?“

„Já myslím doopravdy. Víš doopravdy, kam tě teď vedu?“

„Tak zaprvé, ty mě jenom doprovázíš. A za druhé, není od tebe moc fěr ode mě očekávat, že znám opravdový konec cesty, která teprve začíná. Když rozečítáš knížku, taky vždycky od první strany víš, jak dopadne?“

„Teď nečteme knihu.“

„Samozřejmě že ne. Kdyby ta povídka byla o tom, jak sedíme a v tichosti si čteme, nikoho bychom nezajímali, ať už by znal náš konec nebo ne.“

„A tobě to vůbec nevadí? Jak jsme lapení v pasti? Oba jsme tu, abychom sdělili myšlenku, aniž bychom si mohli vybrat, jaká ta myšlenka bude. Navíc ani nemáme dovoleno spolu komunikovat jinak, než dialogem, nemluvě o tom, že jsme nuceni jít vpřed.“

„Ty se mnou jdeš z donucení?“

„Ne, jasně že ne. Moc dobře víš, že tak jsem to nemyslel.“

„Hrozně si na to ale stěžuješ.“

„Protože je to nefér. Vůbec jsme si nemohli vybrat.“

„Holt máme práci a tu odvedeme. Navíc ty tu práci neodvádíš nějak úžasně, ale prochází ti to, tak nevím, co ti tak vadí.“

„Jak to jako myslíš? Jsem tu? Jsem.“

„Ale přeskočil jsi celou expozici. Teď už by bylo blbý se k ní vracet. Takhle se příběhy vyprávět nemají.“

„Nikdy nepochopím, jak to celý můžeš takhle klidně akceptovat.“

„Proč bych neměla? Ne každý je tak vysazený na to, aby si v životě šel jenom podle sebe, jako jsi ty.“

„Ale ty prostě bez boje přijímáš něco, co sis sama nevybrala.“

„Někdy je hezké nemuset si svou cestu vymýšlet sám. Vždyť ty to taky znáš.“

„To teda ne.“

„Minimálně tuhle cestu sis nevymyslel. Jenom mě doprovázíš k cíli, který jsem si pro sebe vybrala já.“

„K mému neutuchajícímu zmatení. Navíc pořád trvám na tom, že pořádně nevíš, do čeho se pouštíš. Pořád nemůžeš s jistotou říct, kam jdeme.“

„Vím, že jdeme spolu a že jdeme dál, až na daší stránku. Nestačí to?“

„Takže nic nevíš.“

„Všechno se určitě včas dozvíme. Kdybychom od začátku přesně věděli, kam jdeme, cesta by nebyla vůbec zajímavá. Děj by neměl žádné napětí.“

„A příběhy správně mají mít napětí?“

„Přesně tak.“

„Začínám si říkat, jestli by se ti nešlo líp, kdybys byla sama. Nemusela by ses zdržovat tím, že se mi to pokoušíš vysvětlit. A tohle je tvůj den. Nemám tě nechat to dojít samotnou?“

„Opovaž se. Co bych asi tak bez tebe cestou dělala? V tichosti rozjímala nad tím, jak je svět velký, když jsi v něm sám? Ani náhodou, tohle je cesta nás obou, ať se ti to líbí nebo ne.“

„Protože beze mě by to nebyl dobrý příběh?“

„Bez tebe by to nebyl žádný příběh. Kdybych nevěděla, že jdu po tvém boku, vůbec bych neměla, jak určit, kam jdu.“

„Ještě by ses ke mně mohla otočit zády, nechat mě s mými protesty v prachu a vydat se opačným směrem. To bys pak taky věděla, kam jdeš.“

„Nebo by ses mohl přestat tak vehementně bouřit proti tomu, že prostě jdeme spolu, a mohli bychom si užít společnost toho druhého. To kamarádi občas dělávají, víš?“

„Nepředstírej, že se ti nelíbí shazovat ze stolu moje námítky.“

„Je pravda, že to naší cestě dodává hezký konflikt.“

„A napětí. Nezapomeň na napětí.“

„Jak bych mohla.“

„Ano. Jak bys jen mohla být na kratičkou chvíličku nehledět na to, že jsi jen postava v příběhu?“

„Na co jiného bych měla hledět? Ty snad víš, jak na to? Chtěl bys něco takového? Máš vůbec tušení, jak se chová a nad čím přemýšlí někdo, kdo není jenom sbírka písmen?“

„Určitě tolik neřeší, jestli hraje ve svém příběhu tu správnou roli.“

„Myslím, že by ses divil. A i kdyby, dovol mi ti připomenout, že my to prostě máme v popisu práce. Naše role v tomhle příběhu je to nejdůležitější, co kdy budeme mít za úkol. Mohl by ses aspoň pokusit o nějaký zajímavý děj, přidat naší cestě pár překážek.“

„Proč bych to dělala? Mám tě moc rád a mám pud sebezáchovy. Sice si hodlám dál stěžovat, ale chci, abychom dorazili v pořádku.“

„Ty jsi nemožný.“

„Neboj, už mě budeš muset snášet jenom chvíli.“

„To jo.“

„Co že zniš najednou tak pohřebně? Ještě nejsme na konci, nebo jo?“

„Co když dělám chybu?“

„To nemíváš ve zvyku.“

„Myslím to vážně. Co když si v poslední větě příběhu uvědomím, že jsem ho pochopila celý špatně?“

„Co když si před koncem příběhu uvědomíš, že ses tak bála, že nepochopíš všechno správně, žeš nakonec nepochopila nikdy nic?“

„Nejsem zvyklá na to, že máš pravdu. Nelíbí se mi to.“

„Kecáš. Pravdu mívám pořád, ty to jenom odmítáš vidět.“

„Zase začínáš?“

„Ale vůbec. To bych si nedovolil. Ne, když už jsme skoro dorazili na konec.“

„Mrzí mě, že se musíme rozdělit. A že bys tuhle cestu pro nás nevybral.“

„Mě to nemrzí. Opovaž se to někomu prozradit, ale mně je taky vlastně docela jedno, kam jdeme. Jsem rád, že jsem mohl jít s tebou.“

„Slibuju, že tě dneškem neopouštím. Opravdu.“

„Já vím. A teď věřím, že je konečně čas na ten slib, kvůli kterému jsme celou tuhle pouť absolvovali.“

„Prstýnky máš?“

„Mám. Tady jsou.“

„Děkuju. Za všechno.“

„Za málo. Bylo mi sice ctí tě doprovodit, teď už ale musíš posledních pár kroků udělat sama.“

O autorce

Bohdana Dúhová je pseudonym Janky Bugyíkovej – jedno meno pre život, druhé pre príbehy, ktoré z neho vyrastajú. Na tento svet sa pozerá veľkými modrými očami už viac ako štyri dekády a stále ju dokáže prevapíť. Narodila sa v Bratislave v znamení Blížencov, takže každé ráno je pre ňu prevapením, čím v ten deň bude – spisovateľkou, lektorkou, študentkou či učiteľkou. Janka má skrátka mnoho podôb, ktoré občas prevapia aj ju samú, no presne to na živote miluje. Viac ako dve dekády sa úspešne zasúvala do korporátneho šuplíka – až kým jej z neho čoraz viac nevytrčalo pero, papier a neutíchajúca intuícia, že tie príbehy, čo si drží už tak dlho v hlave, potrebujú ísť na svet. A tak uzavrela svet excelovských tabuliek a powerpointov a opustila veľkomesto. S mladším synom našla nový domov na vidieku v malokarpatskej oblasti, kde sa narodil jej otec a trávila tu detstvo na prázdninách u starých rodičov. Tu, takmer na prahu päťdesiatky, chytila život pevne do rúk – venuje sa autorskej tvorbe, štúdiu filozofie a etiky a spieva v projekte *Bratislava spieva gospel*.

Aktuálne pracuje so skvelou detskou psychologičkou a ilustrátorkou na svojom srdcovom projekte – biblioterapeutickej knihe pre deti „*Samko, Uško a Felko*“, ktorá prináša citlivé príbehy o dvoch domovoch a jednom pocite bezpečia. Miluje chodiť bosá po rannej tráve, zvuk lesa, vôňu kávy a kvalitné víno. A zo všetkého najviac – slobodu byť sama sebou. Svoj svet zdieľa na webe *bohdanaduhova.sk* a jej tvorbu si môžete pozrieť na *www.ascendia.sk*.

Kategorický imperatív smädu

Janka Bugyikova

Je apríl, fúka a Olomouc vyzerá presne tak, ako má vyzerat' mesto, ktoré má za sebou päť storočí filozofických sporov. Trochu zamračené, tak trochu nafúkané, ale nepopierateľne živé. Akoby sa ešte stále nevedelo dohodnúť samo so sebou. Pri astronomickom orloji na Horním námestí stoja traja ľudia. Nestoja tam náhodou. Stretli sa na prednáške o aplikovanej etike, kde sa nevedeli zhodnúť ani na tom, či je povinná dochádzka morálne obhájiteľná. Od tej chvíle sa stretávajú pravidelne a pravidelne sa nevedia zhodnúť na ničom inom.

Dnes stoja pred otázkou: kam pôjdu večer? Honza navrhuje pivovar – tradícia, kolektívny prežitok, demokratická voľba. Zuzana navrhuje vináreň Na břehu Rhône – zmysly, krása, južná Európa v srdci Hané. Marek navrhuje ísť už konečne niekam, lebo mu mrzne existenciálna úzkosť. A keďže sú to práve oni, táto otázka sa rýchlo stane niečím oveľa väčším.

Postavy

Honza – etik: Český doktorand filozofie, ktorý by si pred každým krokom najradšej napísal etický posudok. Na otázku „pivo alebo víno?“ dokáže spotrebovať dvadsaťdeväť minút a tri filozofické školy.

Marek – nihilista: Honzov český spolubývajúci, ktorý dospel k záveru, že vesmír je ľahostajný. Chodí všade, hoci mu na cieľi nikdy nezáležalo – vonku totiž nefúka menej ako v jeho existenciálnej úzkosti.

Zuzana – hedonistka: Slovenská študentka filozofie na Erasme, ktorá prišla s presvedčením, že najlepšie odpovede sa hľadajú pri víne. Vie citovať Aristotela, ale predovšetkým vie, čo chce. Pre Honzu je pripomienkou, že život možno žiť aj bez seminárky, pre Mareka je iskrou, ktorá ho prebúdza z letargie.

(Horní náměstí, Olomouc. Trojica stojí pri orloji, akoby to bol jediný pevný bod vo vesmíre. Honza nervózne gestikuluje s mobilom v ruke, Zuzana sa s úsmevom obzerá okolo seba a Marek stojí s rukami hlboko vo vreckách.)

Honza: „Hele, my se točíme v kruhu. Platí vůbec, že ve dvou – potažmo ve třech – víme lépe, kam jdeme? Já tvrdím, že ne. Více lidí, více protichůdných maxim. Výsledek? Etický pat. A zima k tomu.“

Zuzana: *(rozhodným gestom mu sklopí ruku s mobilom a vykročí smerom k uličke)* „Honzík, ty si taký suchý, že keby ťa hodím do tej Rhône, vstrebeš celé Chardonnay skôr, než ho stihnú naliať. Aký pat? Pozri sa na to cez Aristotela. Eudaimonia, práve tá blaženosť je cieľom života. Ak pôjdete so mnou, moja blaženosť sa sčíta s vašou a vytvoríme taký prúd dobra, že nás to tam samé odveje.“

Marek: *(znudene sleduje holuby na dlažbe)* „Zuzano, tvoje ‚dobro‘ je jen chemická reakce v mozku, která se snaží ignorovat fakt, že za pár dekad po nás v Olomouci nezbyde ani ta dlažební kostka. Je úplně jedno, kam jdeme. Ale v Rhône alespoň nebude pršet na moji existenciální úzkost. A to je na dnešek až nečekaný luxus.“

(Zastavia pred vchodom do vinárne. Honza sa prudko zastaví na prahu, akoby narazil do neviditeľnej steny.)

Honza: „Počkejte! Pokud vejdemo, potvrzujeme nadřazenost francouzského te-roa-ru. Není to jen kulturní imperialismus v tekuté podobě?“

Zuzana: *(teatrálным gestom si položí ruku na čelo)* „Hončík, prosím řa! Ak bu-deme riešiť dekolonizáciu chutí zakaždým, keď budem smádná, umriem na de-hydratáciu skôr, než stihneš citovať Fanona. Pohni sa, aj s tou tvojou morálnou neutralitou!“

Marek: *(jemne potlačí Honzu do dverí)* „Klid, Honzo. I když zůstaneme venku, budeme jen morálně čisté mrtvoly. Pokud vejdemo, budeme morálně pochybní alkoholici v teple. Preferuji variantu, kde mi u toho nebudou cvakat zuby. Jde-me. Morálku doženeme později.“

(Interiér Na břehu Rhôny. Zuzana nadšene nalieva z pípy, Honza sa k nej skláňa a úzkostlivo sleduje rysku na pohári.)

Honza: „Zuzano, zadrž. Má tam být 0,1 l. Každý mililitr navíc je malá krádež. Stojí ti to za narušení společenské smlouvy?“

Zuzana: *(s pôžitkom zavrie oči a jemne zakrúži pohárom pod nosom)* „To je amor fati. Miluj svoj osud, aj keď ti nadelil o hlt viac! Hončík, vy Česi ste takí zakliati v pravidlách, že keby ste mali v rýne čisté šťastie, zriedite ho desiatkou, aby nebolo príliš silné. Keď my povieme, že nám chutí, vibruje to celým vesmírom.“

Marek: *(oprie sa chrbtom o bar a s povzdychom vyťahuje platobnú kartu)* „Vi-bruje ti leda tak hladinka. Ta vaše slovenská nátura je jako baroko na stero-idech. My v Čechách máme realismus – víme, že cesta nikam nevede a žádné světlo na konci tunelu nečeká, tak u toho alespoň tiše brbláme.“

Zuzana: *(pichne ho prstom do ramena)* „Lebo my to svetlo vidíme! Vy Česi vi-díte v tuneli len vlhký múr a riešite, či je postavený podľa noriem EÚ. Uznajte: potrebujete moju vášeň, aby ste tie vaše etické dilemy vôbec prežili. Kým vy padáte do ničoty, ja vás držím za rukávy a Honza vám číta príbalový leták o etike pádu.“

Honza: *(pousmeje sa a uvoľní ramená)* „To je síce pravda, ale bez mého logické-ho kormidla bys už dávno adoptovala všechna toulavá zvířata. My jsme tvoje brzda, Zuzano. Bez nás by tvůj hedonismus vyletěl do stratosféry a shořel v at-mosféře čistého nadšení.“

Marek: *(bez emócií prikľadá kartu k terminálu)* „Víte, co je skutečná tragédie? Vy se tady hádáte o koze a kategorii dobra, zatímco tohle víno v mém žaludku podléhá oxidaci. Tenhle večer platím já. Ne, že by na tom záleželo.“

(Sedia pri sude, Marek hľadá posledný kúsok hermelínu. Honza napichne syr na špáradlo, ale váha s ním vo vzduchu, akoby ho analyzoval.)

Honza: „Zuzano, dívej se na ten hermelín. Pod tou bílou plísní je nekontrolovaný rozklad. Až podezřele přesná metafora společnosti. Měli bychom to vůbec jíst?“

Zuzana: (*kým Honza reční, ona mu šikovne vezme kúsok syra priamo zo špáradla*) „Ty hľadáš v syre spoločenskú kritiku, zatiaľ čo ja tam hľadám kombináciu s týmto Sauvignonom. Ten syr je ako život - najlepší vtedy, keď je trochu smradlavý a za hranicou trvanlivosti. Skús to, kým Marek nezje aj tú kôrku.“

Marek: (*dožúva posledný kúsok a víťazne odloží špáradlo*) „Pozdĕ. Marek už pochopil, že v boji o omezené zdroje vyhráva ten, kto neřeší metafyziku plísne. Ten syr už neexistuje. Ale musím uznať, že ta hniloba chutnala prekvapivo optimisticky.“

(V bare stíchne hudba, svetlo sa odráža v posledných kvapkách vína. Trojica sedí v tichom zmiernení.)

Na chvíľu bolo ticho. Také to nepríjemné ticho, ktoré sa nedá prepíť ani najlepším vínom. A možno práve preto radšej hovorili ďalej. Lebo niektoré otázky sa v trojici znášajú lepšie ako osamote.

Zuzana: (*zdvihne pohár*) „Na zdravie, chlapci. Vieme v trojici lepšie, kam ideme? Možno nie. Možno sme len efektívnejšie blúdili, až kým sme nenarazili na tento súd. Ale vieme, že tam nejdeme sami. A to je v tomto vesmíre náš jediný pevný bod. Smer: dno pohára!“

Honza: (*cinkne o Zuzanin pohár*) „Dobrá, Zuzano. Uznávam, tvoje eudaimonia má niečo do seba. Možná je naša povinnosť občas prostĕ jen... byť. Bez posudkov a citací. Sľubuji, že do seminárky o krízi hodnot napíšu, že tenhle večer byl metodologicky bezchybný.“

Marek: (*pomaly si odpije*) „Víte, co je nejhorší? Že je mi v tomhle konkrétním časoprostoru vlastně dobře. Pokud je existence nesmysl, pak je tohle Chardonnay ten nejlogičtější argument, jaký jsem kdy slyšel. Takže se nehýbejte. Alespoň na vteřinu je ten svět v naprostém pořádku. A to je na tenhle vesmír podezřele hodně.“

O autorce

Diana Řeháčková je absolventkou Právnické fakulty Univerzity Karlovy a Pražské konzervatoře, kde vystudovala hru na saxofon.

Aktuálně působí jako právnička, saxofonistka a hudební pedagožka, a věnuje se též literární a dramatické tvorbě.

Je autorkou řady písňových textů, básní, uměleckých překladů a muzikálových libret, mimo jiné libreta muzikálu *Píseň pro Ninu*, který byl oceněn v soutěži nových českých muzikálů INTRO'21 a v roce 2022 byl proveden v Divadle J. K. Tyla v Plzni. V roce 2025 získal její návrh divadelní hry ocenění poroty v open callu *Culture for Future* a *AR-CHA+ Hra o zemi* za propracované téma hry s environmentální tematikou. Byla rovněž oceněna v překladatelských soutěžích: v literární soutěži o nejlepší překlad *Dunaj na Vltavě* (2013) a v soutěži překladů z ruského jazyka *RADUGA-DUHA* (2020).

Z ptačí perspektivy

Diana Řeháčková

Boris a Hubert sedí naproti sobě v konstrukci, která vypadá jako kabina visuté lanovky.

Boris: Známe se?

Hubert: Četl jsem o vás v časopise, je to možné?

B: Neřekl bych, že o mě píšou v časopisech, které vy čtete.

H: Ale ano, dole ve frontě na lanovku jsem vámi zrovna prolisoval. *(vytahuje z batohu časopis)* Tady to je!

B: Překvapuje mě, že čtete časopisy o financích, nevypadáte na to.

H: Půjčil jsem si ho na recepci v hotelu, abych měl podložku na psaní, kdyby mě cestou nahoru napadaly nějaké verše.

B: Pochopitelně.

H: *(nalistuje článek)* Tady jste! V rubrice Úspěch roku. Muž, který vlastní dvanáct tisíc bytů.

B: Těší mě.

H: To by mě taky těšilo. Dvanáct tisíc bytů? Co v nich máte?

B: Peníze, přece.

H: *(vyvalí oči)* Ve všech? Ve všech se vám válí hromady peněz?

B: Peníze mám investované v těch bytech, proboha. Byty jsou mé investice.

H: Jako někdo má zlaté cihly?

B: Jako někdo má zlaté cihly, tak já mám zlaté byty. Teda investiční byty, chci říct. Dneska je lepší mít byty, to mi věřte.

H: Věřím, že vždycky bylo lepší než jednu zlatou cihlu mít jich stovky poskládaných do tvaru obýváku. Krát dvanáct tisíc...

B: Už jste skončil s těmi počty? Rád bych si užil cestu v klidu, děkuji.

H: Já zrovna nějaký byt sháním. Bydlel jsem na studentských kolejích, ale už pár let nejsem student. Teď na to přišli, bohužel, a chtějí mě dostat pryč.

B: Už bylo načase. Vypadáte, že jste tak v mém věku. A nic ještě nemáte? To je ostuda, chlape! Seberte se!

H: A vy nemáte jeden přebytečný byt?

B: Ne.

H: Všechny zrovna využíváte?

B: Ano, všechny potřebuji.

H: Jediný člověk nemůže potřebovat dvanáct tisíc bytů. Jeden by vám vůbec nechyběl, ani byste to nepostřehl. Jsem si jistý, že si ani nemůžete pamatovat jaké vzory mají kachličky v koupelně. Ani třeba v jedné desetině z těch bytů.

- B: Jasně, že ne. Proč bych si pamatoval kachličky?
- H: Já si z mého domova pamatuju každou kachličku. To totiž dělá z kupy cihel domov, víme?
- B: Ty byty ale nejsou můj domov, jsou moje práce. Berte to tak, že pro mě pracují. A já jsem jejich šéf.
- H: Říkal jste, že byty jsou peníze. A teď pro vás ještě pracujou?
- B: Peníze pro vás musí pracovat. Až to pochopíte, teprve budete moct začít myslet na úspěch. Co vlastně děláte vy?
- H: Já jsem ornitolog.
- B: Hm. To jedete nahoru koukat na svět z ptačí perspektivy?
- H: Tam, kam jedeme, tam ptáky nevidíte. Je to moc vysoko.
- B: To měl být vtip. Ale s vámi se jeden asi moc nepobaví, že? A kam to vlastně jedeme? Co je tam nahoře k vidění?
- H: Vy nevíte, kam jedeme?
- B: Celou tuhle dovolenou zařizovala moje žena, já na tyhle věci nemám čas. Jede s dětmi v kabině před námi. Vy víte, co je nahoře?
- H: Já jsem zapomněl, co tam je. Možná tam jedeme kvůli té cestě samotné?
- B: To by byla ztráta času. S tímhle přístupem se Úspěchem roku nikdy nestanete. Vždycky musíte mít cíl.
- H: Třeba jsem cíl měl, jen si teď nevzpomínám.
- B: Pod námi jsou už vršky hor...
- H: A už i mraky, podívejte! Jsme vysoko nad nimi.
- B: To je dost zvláštní. Kam to jedeme?
- H: Napadá vás to samé, co mě?
- B: Určitě ne.
- H: Co když takhle vypadá ta úplně poslední cesta?
- B: To nemyslíte vážně. Chcete mi tvrdit, že jsme oba mrtví?
- H: Když vy nevíte, kam jedeme, a já si nevzpomínám...
- B: Zbláznil jste se chlape? Moje manželka s dětmi jede kousek před námi.
- H: Tak to mě moc mrzí, že i děti...
- B: Nechte toho! Nahoře na mě počkají a řeknou mi, co máme v plánu. Já to nevím jenom proto, že mě to nezajímalo. Dovolené plánuje žena, já pracuji. Nic víc v tom není!
- H: A že ani já nevím, kam jedeme, to vás neznepokojuje?
- B: Vy máte hlavu v oblacích neustále, ne? Koukáte na ptáky, píšete si básničky a bůhvíco. Na praktické věci pak nemáte kapacitu.
- H: Možná jsem vážně jenom chtěl vidět svět z ptačí perspektivy.

- B: Přestaňte mě děsit! Kdybych jel na věčnost, určitě nepojedu s vámi.
H: To byste si tak mohl vybírat. Myslíte, myslíte, že boháči jezdí spolu, co? Myslíte, že Úspěch roku umírá jinak než ostatní, že jo?
B: Zasloužil bych si aspoň pohodlnější sedačku.

Oba pánové se na pár chviliek odmlčí a vyhlíží z okna kabiny, každý na jinou stranu.

- H: A řekněte – kdyby i všechny vaše děti jely teď s vámi na věčnost, co by bylo s těmi byty?
B: Co? Já nevím. To, co jsem vybudoval, musí dostat děti a pokračovat v tom.
H: Jinak?
B: Jaký by to jinak mělo smysl...
H: ...mít sám tolik bytů?
B: Před koncem bych je prodal a aspoň si ty peníze užil.
H: Dvanáct tisíc bytů je hodně užívání, to byste měl co dělat.
B: Nakonec to, čeho by se mi skutečně nedostávalo, by nebyly peníze, ale čas. Nebo nějak tak. Já se omlouvám, dál to už nebudu umět z paměti. Měli jsme se to naučit jenom sem, ne?
H: Dokonce jenom k tomu, jak se oba pánové odmlčí, si myslím.
Diana: V pohodě, já vím. Už stejně musíme končit. Ještě vám do toho dialogu něco do příště připišu, aby mi zase neřekli, že to úplně neplní zadání.
B: Už ne, prosím! Je to na mě už takhle dlouhý. Pořád stejný.
D: Jenom třeba jednu větu, neboj. Někde tam ke konci řekneš něco jako: Tak to pěkně děkuji, bez vás jsem tedy věděl mnohem lépe, kam jdu. I když jsem to nevěděl.
B: (*pro sebe*) Tak pěkně děkuji, bez vás jsem teda věděl mnohem lépe...
D: Jdeme teď všichni někam na pivo? K Pilotům, do Forbíny nebo jinam? Kam chcete? K Pilotům asi nechce Magda, že jo? A Forbína zase brzo zavírá. Napadá někoho něco?
H: Hele, tohle domlouvání, kam se jde, je vždycky na sto let. Já mám dneska čas jenom na jedno pivo, pak musím pro malou na plavání.
B: Já taky musím brzo domů. Snad se nenaštve, ale říkali jsme si s Hubertem, že dneska půjdeme jenom ve dvou. Kvůli tomu času, bude to rychlejší... víte co, se domluvit ve dvou... kam jdeme.

NA VĚTRNÉ HŮRCE | PETR URBAN A KLÁRA KUCHINKOVÁ

LITERÁRNÍ KAVÁRNA

2025/2026

Veškeré informace najdete na webových stránkách
literarnikavarna.djkt.eu

Klára Špičková

dramaturgyně činohry DJKT, předsedkyně poroty Literární kavárny

Narozena r. 1978 v Děčíně. Během gymnázia spolupráce s Činoherním studiem v Ústí nad Labem, po maturitě přijata do ateliéru divadelní dramaturgie JAMU (pedagogické vedení V. Cejpek a A. Přidal). První angažmá v Národním divadle moravskoslezském (2002–2013, dramaturgyně činohry). Zde se podílela na vzniku desítek inscenací, včetně autorských adaptací (*Válka s mloky*, *Královna Margot* ad.) Spolupracovala především s Januszem Klimszou, Janem Mikuláškem, Peterem Gáborem, Pavlem Šimákem ad. Hostovala pravidelně dramaturgicky i autorsky v Divadle Na fidlovačce v Praze, kde pokračovala ve spolupráci s Jurajem Deákem. V roce 2013 nastoupila spolu s Natálií Deákovou do činohry DJKT. V Plzni se podílela na vzniku inscenací *Je třeba zabít Sekala*, *Srpen v zemi indiánů*, *Unavení sluncem*, *Přátelé generace X*, *Počestné paničky plzeňské* a řady dalších, vytvořila zde i mnoho úprav nebo autorské pohádky, než v lednu 2016 odešla na mateřskou dovolenou. Po druhém těhotenství (2018) začala opět pracovat pro činohru DJKT, kde dramaturgicky působí dosud.

Soňa Kratochvílová

manažerka PR & Marketingu, Ottobock CZ

Vášnivá čtenářka a členka souboru JakoHost divadla Dialog v Plzni vystudovala obor Cizí jazyky pro komerční praxi a Teorii a filozofii komunikace na Západočeské univerzitě v Plzni. Na začátku roku 2023 pokřtila svoji básnickou prvotinu *Filé ve větvích*. Kromě knih a divadla se věnuje zpěvu – působí v plzeňské gypsy jazz kapele Džangobells.

Jakub Doubrava

herec, režisér Českého rozhlasu

Rodák z Českých Budějovic absolvoval DAMU – obor herectví na Katedře alternativního a loutkového divadla. Ztvárnil hlavní roli v televizním filmu *Kousek nebe* režiséra Petra Nikolaeva, hostuje v Jihočeském divadle v inscenaci *Saturnin*. Jako režisér Českého rozhlasu se věnuje zejména literárním pořadům. Založil a tvoří Kabaret Kajbar a experimentální divadelní skupinu TEARTR RAJDO. Je autorem veřejných pořadů *Četba na přání* (České Budějovice) a *Cafe Jednorožec* (Klatovy), příležitostně porotcuje recitační a divadelní přehlídky.

Apolena Veldová

herečka činohry DJKT

Herečka Apolena Veldová je velkým pojmem v divadelní profesi. Dlouhá léta působila v Národním divadle moravskoslezském (Desdemona v *Othellovi*, Emilia Marty ve *Věci Makropulos*, Rosalinda v *Jak se vám líbí*, Kateřina ve *Zkrocení zlé ženy* ad.), dále ve Švandově divadle v Praze, a nakonec v Divadle Josefa Kajetána v Plzni (Barbara ve hře *Srpen v zemi indiánů*, Margaret Thatcherová v *Linii krásy*, Laurence v *Pravdě*, Vivian ve *Vtipu* ad.). Vytvořila desítky divadelních postav rozličných charakterů, aktivně pracuje v rozhlasové tvorbě, věnuje se pedagogické činnosti. V Plzni se jako umělecká šéfkyně činohry v letech 2019–2025 podílela na budování souboru a jeho směřování. V projektu *Literární kavárny* se angažuje už od jeho počátku, přičemž v posledních letech je také součástí odborné poroty. V minulých ročnících připravovala finalisty formou workshopů mimo jiné i na veřejná čtení a její zásluhou dostal *Galavečer Literární kavárny* punc profesionality a jedinečnosti.

Tomáš Král

spisovatel

Spisovatel Tomáš Král se narodil roku 1982 a literatuře se plně věnuje od roku 2021. Za básnickou sbírku *Fragmenty devoluce* obdržel Cenu Bohumila Polana pro rok 2024. Dále vydal sbírky *Hrubost hladiny* a *Písně dne a noci / Písně noci a dne*, knihu *Velká nápověda* a román *Úterní poledne*. Jeho tvorba je charakteristická mísením žánrů, stíráním hranic mezi poezií a prózou. Volný čas vyplňuje výtvarnou činností, převážně malbou.

Irena Henzl Velichová

produkcni, režisérka, herečka a básnička

V roce 2008 jí v edici Pro libris vyšla básnická prvotina *Dopisy k němu*. Na konci roku 2022 byla vydána ve vydavatelství ArtKrist její nová básnická sbírka *Jádro škrábej* s ilustracemi výtvarnice Bary Lišky Karpíškové. Své básně publikovala v literárních časopisech a sbornících v Čechách a na Slovensku. Jako další způsob sebevyjádření a reflexe okolního světa využívá kromě literatury nový cirkus nebo divadlo. Žije ve Starém Plzenci a ráda si dá dopoledne dvě kávy za sebou.

DJKT.

DIVADLO J. K. TYLA V PLZNI

Vydalo Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni, příspěvková organizace,
za finanční podpory MK ČR a Plzeňského kraje.
Žřízovatelem divadla je statutární město Plzeň.
Ředitel DJKT doc. MgA. Martin Otava, Ph.D.

Grafický návrh: Michal Světlík,
fotografie z inscenací DJKT: Irena Štěrbová,
tisk: Tiskárna AZUS, s. r. o.

www.literarnikavarna.djkt.eu | www.djkt.eu

Kulturní **Plzeň**

MINISTERSTVO
KULTURY

PLZEŇSKÝ KRAJ